

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

EDİRNE İPSALA BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	12

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: İmar Kanunu'na Aykırı Yapı Tespiti	23
Tablo 9: Belediyenin Yapı Kullanım İzin Belgesi Olmayan Taşınmazlar Listesi	29
Tablo 10: Tahsilat /Tahakkuk Oranları Düşük Olan Gelir Kalemleri	32
Tablo 11: 21/f ve 22/d Kapsamında Yapılan Mal Alımları	57

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
TEFE	Toptan Eşya Fiyat Endeksi
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmaz Kayıt ve Yönetiminin İlgili Mevzuata Uygun Şekilde Yerine Getirilmemesi
2. Güvence Bedellerinin Hatalı Ödenmesi ve Hukuki Düzenlemelere Uygun Olarak Kayıtlarda Yer Almaması
3. Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
4. Mali Duran Varlıklar Hesap Grubuna Enflasyon Düzeltmesi İşleminin Uygulanmaması
5. Belediyenin Şirketlerindeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyumlu Olmaması

B. Diğer Bulgular

1. Hizmet Alımında Verilen Avans Tutarına İlişkin Teminat Alınmaması
2. Belediyenin Bir Taşınmazının İhalesiz Olarak Kiraya Verilmesi ve Tahmin Edilen Bedelin Hatalı Belirlenmesi
3. Belediyenin Sorumluluk ve Denetim Alanında Bulunan Bazı Taşınmazlarda İmar Kanunu'na Aykırı Yapılaşmaya Gidilmesi
4. Belediye Taşınmazlarının Bir Kısımının Atıl Kalması
5. Belediyenin Taşınmazının Özel Bir Şirkete Bedelsiz ve Hukuk Dışı Kullanılması
6. Yapı Kullanım İzin Belgesi Olmayan Belediye Taşınmazlarının Olması
7. Ruhsatsız veya Ruhsat Eklerine Aykırı Yapılar ile Mücadelede İmar Mevzuatında Yer Alan Yaptırımların Etkin Bir Şekilde Uygulanmaması
8. Kurum Gelirlerinin Önemli Bir Kısımının Tahsilat Oranlarının Düşük Olması
9. İlan ve Reklam Vergisi Alınması Gereken Bazı İşletmeler İçin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuklarının Yapılmaması
10. Mevzuata Aykırı Olarak Avukat Çalıştırılması

11. Belediye Kira Gelirlerinin Belli Bir Oranının Ortak Hizmet Projesine Süresiz Olarak Tahsis Edilmesi
12. Toplu Ulaşım Tahsilat Sisteminin Mali Risk Taşınması
13. Su ve Atıksu Tarife Tespitinin Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması
14. Taşınmaz Kira Bedellerinin Piyasa Rayiçlerine Göre Güncellenmemesi Nedeni ile Bazı Kiraların Çok Düşük Kalması
15. Pazar Yerinde Faaliyet Gösteren Esnaftan Düzenli Olarak İşgaliye Harcı Alınmaması
16. Reklam Panosu Kiralama Hizmetinin Sağlıklı Şekilde Yürütülmemesi
17. Su Abonelik Sözleşmesinin Yetersiz Olması ve 2024 Yılı Aboneleri ile Sözleşme İmzalanmaması
18. Borçlu Abonelerin Su Kesme İşlemlerinin Zamanında Yapılmaması Nedeniyle Kurum Alacaklarının Tahsilinin Zorlaşması
19. Belediye Gelirlerinden Olan Harcamalara Katılma Paylarının Alınmaması
20. Tahakkuk Eden Alacakların Tahsilinde Yasal Düzenlemelere Uyulmaması
21. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
22. Tasarruf Tedbirleri Genelgesine Aykırı Olarak Festival Düzenlenmesi
23. Taşınır Mal Yönetim Süreçlerinin Etkili İşletilmemesi
24. Belediye Tarafından İlk Defa İstihdam Edilecek Personel Hakkında Arşiv Araştırması Yapılmaması
25. Kredi Kartı ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Belirtilen Süre İçinde Belediyenin Banka Hesabına Aktarılmaması
26. Belediye Encümenince Bazı Cezalara Ait Hukuki Müeyyidelerin Uygulanmaması
27. Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları

28. Belediyenin Tasarrufunda Bulunan Genel Hizmetlere Ayrılmış Alanların Bir Kısımının İşgal Edilmesi ve Gerekli Yaptırımların Uygulanmaması

29. Taksi Plakalarının Süresiz Olarak Verilmesi

30. Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

31. Gecekondu Fonu İçin Aktarılan Payın İlgili Fon Hesabı Yerine Belediye Bütçesine Gelir Olarak Kaydedilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

İpsala Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su ve atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

İpsala Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, fen işleri, itfaiye, zabıta, mali hizmetler, destek hizmetleri, imar ve şehircilik müdürlüklerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde su ve kanalizasyon, insan kaynakları ve eğitim ile ihtiyaca göre diğer müdürlükler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre bir adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

İpsala Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 9 birim bulunmaktadır. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü ve İtfaiye Müdürlüğüdür.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. 2024 yılı sonu itibarıyla çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	76	33
Sözleşmeli Personel	0	0
Kadrolu İşçi	38	0
Toplam	114	33
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		53

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 3 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda İpsala Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

İpsala Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E Kod	Giderin Türü	Geçen Yılandan Dev. Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Dev. Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	27.928.000,00	12.100.000,00/-3.560.000,00	36.468.000,00	35.723.684,33	744.315,67	-
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	-	4.175.000,00	51.000,00/-159.312,07	4.066.687,93	3.816.626,85	250.061,08	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	111.462.000,00	16.894.216,83/-5.402.021,71	122.954.195,12	93.848.414,47	29.105.780,65	-
04	Faiz Giderleri	-	3.600.000,00	0,00	3.600.000,00	2.067.217,71	1.532.782,29	-
05	Cari Transferler	-	1.660.000,00	1.205.000,00/-33.517,10	2.831.482,90	1.904.767,44	926.715,46	-
06	Sermaye Giderleri	-	119.275.000,00	8.475.000,00/-20.570.365,95	107.179.634,05	28.644.584,80	78.535.049,25	-
07	Sermaye Transferleri	-	1.400.000,00	1.500.000,00	2.900.000,00	1.833.762,30	1.066.237,70	-
08	Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-
09	Yedek Ödenek	-	10.500.000,00	-10.500.000,00	-	-	-	-
Toplam			280.000.000,00	40.225.216,83/-40.225.216,83	280.000.000,00	167.839.057,90	112.160.942,10	-

İpsala Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 280.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen/düşülen 40.225.216,83 TL ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı

280.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 167.839.057,90 TL bütçe gideri yapılmış, 112.160.942,10 TL ödenek iptal edilmiştir.

İpsala Belediyesinin 2024 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 280.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 280.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki bütçe denkliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	11.302.000,00	5.349.504,18	300,00	5.349.204,18	47
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	185.632.000,00	94.761.075,11	31.178,18	94.729.896,93	51
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	524.000,00	7.250,00	0,00	7.250,00	1
05- Diğer Gelirler	81.044.000,00	78.585.199,77	0,00	78.585.199,77	97
06- Sermaye Gelirleri	1.500.000,00	1.894.150,00	0,00	1.894.150,00	126
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler	-2000,00	-	-	-	-
Toplam	280.000.000,00	180.597.179,06	31.478,18	180.565.700,88	64

2024 yılında net bütçe geliri (%64) seviyesinde gerçekleşmiştir. Sermaye gelirleri (%126) beklenenin üstünde, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%51), vergi gelirleri (%47), alınan bağış ve yardımlar (%1) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	36.468.000,00	35.723.684,33	98
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	4.066.687,93	3.816.626,85	94
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	122.954.195,12	93.848.414,47	76
04- Faiz Gideri	3.600.000,00	2.067.217,71	57
05- Cari Transferler	2.831.482,90	1.904.767,44	67
06- Sermaye Giderleri	107.179.634,05	28.644.584,80	27
07- Sermaye Transferleri	2.900.000,00	1.833.762,30	63
08- Borç Verme	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	-	-	-
Toplam	280.000.000,00	167.839.057,90	60

2024 yılı bütçesi başlangıç ödenegi toplam 280.000.000,00 TL'dir. Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %60 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri (%98) ve beklenen

oranda, mal ve hizmet alım giderleri (%76), Faiz gideri (%57) ve cari transferler (%67) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Vergi Gelirleri	3.896.882,32	5.591.563,43	5.349.504,18	43	-4
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	39.900.916,66	69.141.655,57	94.761.075,11	73	37
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	8.133,79	8.650,00	7.250,00	6	-16
Diğer Gelirler	22.893.229,12	42.958.353,23	78.585.199,77	88	83
Sermaye Gelirleri	66.224,94	178.888,71	1.894.150,00	170	959
Toplam	66.765.386,83	117.879.110,94	180.597.179,06	77	53
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	12.925,93	5.686,35	31.478,18	-56	454
Net Toplam	66.752.460,90	117.873.424,59	180.565.700,88	77	53

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 62.692.276,29 TL'lik (%53) artış göstermiştir. Bu çerçevede sermaye gelirleri 1.715.261,29 TL (%959), diğer gelirler 35.626.846,54 TL (%83) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	7.724.334,20	13.712.090,50	35.723.684,33	78	161
SGK Devlet Prim Giderleri	1.091.086,67	1.897.815,69	3.816.626,85	74	101
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	28.288.659,38	56.177.475,31	93.848.414,47	99	67
Faiz Giderleri	2.282.851,94	1.943.107,82	2.067.217,71	-15	6
Cari Transferler	594.204,90	976.437,94	1.904.767,44	64	95
Sermaye Giderleri	7.332.046,36	31.747.273,52	28.644.584,80	333	-10
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	1.833.762,30	0	0
Toplam	47.313.183,45	106.454.200,78	167.839.057,90	125	58

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 61.384.857,12 TL (%58) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 22.011.593,83 TL (%161) ve cari transferlerin 928.329,50 TL (%95) arttığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 148.524.555,92 TL, Faaliyet Geliri 193.215.050,39 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu 44.690.494,47 TL olarak gerçekleşmiştir

İpsala Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	İpsala Tarım Ürünleri ve Lisanslı Depoculuk AŞ	101.395.544,00	101.395.544,00	100
2	İlksela Tarım Çiçekçilik Sanayi ve Ticaret AŞ	12.334.659,00	12.334.659,00	100
3	İpsala Şehir Hizmetleri Sanayi ve Ticaret AŞ	147.356,00	147.356,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

İpsala Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan Cetveli

b) Temel Mali Tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer Mali Tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi

sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Faaliyet sonuçları tablosu
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise

İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İpsala Belediyesinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları, görev tanımı ve dağılımlarının yazılı olarak belirlenmiştir. "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarına yönelik personele Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'e göre eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmıştır. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan ve performans programı zorunlu olmaması nedeniyle hazırlanmamıştır. İç kontrol risklerinin tanımlanmasına ve risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. Yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İpsala Belediyesinin nüfusu 10.000'in altında olduğu için Kamu İç Kontrol Uyum Eylem Planı yapılmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin iç kontrol sistemi; İç kontrol Eylem Planı'nın hazırlanmaması, iç kontrol risklerinin belirlenmemesi ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulmaması nedeniyle yıllık olarak değerlendirilmemektedir. İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in ekli listesinde İpsala Belediyesi yer almamaktadır. Dolayısıyla iç denetçi kadrosu mevcut olmadığı için iç denetim birimi kurulmamıştır.

Belediyenin iç kontrol sistemine ilişkin yürüttüğü faaliyetler ve ulaştığı sonuçlar değerlendirildiğinde, 5018 sayılı Kanun, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile uyumlu bir iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde çalışmaların bulunduğu ancak yürürlükteki mevzuatın gereklerinin tam olarak yerine getirilmediği, iç kontrol sisteminin kurulmasına yönelik işlemlerin tamamlanmadığı ve yetersiz olduğu, sistemin eksiklerinin giderilmesi ve etkinliğinin sağlanmasını teminen, Üst Yönetici tarafından işleyişin gözetilmesi ile izlenmesi sorumluluğunun azami düzeyde yerine getirilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İpsala Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmaz Kayıt ve Yönetiminin İlgili Mevzuata Uygun Şekilde Yerine Getirilmemesi

Belediyeye ait taşınmazlara yönelik işlemlerin incelenmesi neticesinde; taşınmaz yönetiminin Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yürütülmediği, Belediye adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespit çalışmalarının yapılmadığı, ilgili Yönetmelik'in taşınmazların kayıt esas ve usullerini düzenleyen hükümleri gereklerinin yapılmadığı, ilgili muhasebe hesaplarına maliyet bedeli ya da gerçeğe uygun değerleri ile kaydedilmediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ıncı maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ıncı maddelerine dayanılarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmelik'in; "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde, tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı düzenlenmiştir. Ancak bu taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar ile tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazların, orta malları ve genel hizmet alanları başlığı altında yer alan taşınmazların ve Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt Şekli" başlıklı 7'nci maddesinde ise; kamu idaresi taşınmazları için, Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu, Orta Malları Formu ve Genel Hizmet Alanları Formu'nun düzenlenmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Yönetmelik hükümlerine göre; kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formların, taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderilmesi ve mali hizmetler birimince konsolide edilerek Yönetmelik ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulması gerekmektedir.

17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile söz konusu Yönetmelik'te değişiklik yapılmış olup buna göre kurumların, 31.12.2017 tarihine kadar taşınmazlarının fiili envanterini kural olarak maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara almaları düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'e göre, taşınmazların rayiç değerinin; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümlerine göre, kamu idareleri tarafından mülkiyetlerinde bulunan taşınmazlara ilişkin envanter işlemlerinin ve değer tespitlerinin yapılması ve buna uygun düzenlenecek icmal cetvelleri vasıtası ile muhasebe sisteminde yer alan ilgili maddi duran varlık hesaplarına doğru şekilde kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ve diğerleri için, Yönetmelik'te öngörülen formlar ve icmal cetvellerinin oluşturulmadığı, Belediyenin mülkiyetinde olan taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler için gerçeğe uygun değer (rayiç değer) tespitlerinin tamamlanmadığı, dolayısıyla muhasebe kayıtlarına bu değerler ile alınmadığı tespit edilmiştir.

Belirtilen nedenlerle, 2023 yılı Bilançosu; 250 Arsa ve Araziler Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı itibarıyla gerçeğe uygun, doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususların düzeltme işlemlerinin tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine uygun olarak taşınmaz kayıt ve yönetiminin gerçekleştirilmesi için taşınmaz envanterinin sağlıklı şekilde tespit edilmesi, değerlendirme işlemlerinin yapılması ve bunun sonucunda taşınmazların mali tablolarda doğru olarak gösterilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Güvence Bedellerinin Hatalı Ödenmesi ve Hukuki Düzenlemelere Uygun Olarak Kayıtlarda Yer Almaması

Belediye tarafından tahsil edilen güvence bedellerinin doğru şekilde güncellenmediği, bu tutarlar ilgililerine ödenirken hatalı tutar üzerinden işlem yapıldığı, bu itibarla güvence bedellerinin izlendiği Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

03.04.2012 tarih ve 28253 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik belediyeler veya bağlı kuruluşlar tarafından yürütülen su ve kanalizasyon hizmetlerine yönelik önemli düzenlemeler içermektedir.

Yönetmelik’in 09.08.2022 tarihinde yürürlüğe giren 5’inci maddesinin (k) fıkrası gereğince, belediye ve bağlı kuruluşlar, başvuru sahiplerinin su ve atıksu hizmetlerine ilişkin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeme riskine karşılık sözleşme yaparken nakit ya da banka kesin teminat mektubu olarak güvence bedeli talep edebileceklerdir.

Ayrıca, abonelerden güvence bedeli alınıp alınmayacağı ile güvence bedelinin ödeme şekli, zamanı ve yöntemi gibi hususların sözleşme kapsamında açıkça belirtilmek şartıyla serbestçe belirleneceği; güvence bedelinin, başvuranın mensubu olacağı abone grubunda üç tahakkuk döneminde tüketilen ve/veya deşarj edilen ortalama su miktarı ile su birim m³ fiyatının çarpılması suretiyle elde edilen toplam bedeli aşmayacak şekilde belirleneceği, kademeli tarife uygulanan başvuran için tarifesindeki en alt kademenin esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan bu Yönetmelik ile ayrıca güvence bedelinin iadesinin nasıl yapılacağı da açıkça düzenlenmiştir. Bu hükme göre, abonelik sözleşmesi sona eren veya müşterinin muvafakati ile mekanik sayacı ön ödemeli sayaç ile değiştirilen abonenin güvence bedelinin iadesinde; su ve

atıksu hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedeli Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncellenmesi ve tüm borçlarının ödenmesinden sonra aboneye iadesinin sağlanması gerekmektedir.

Yönetmelik gereği, güvence bedelinin belirlenmesi ve hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar ile her yıl uygulanacak tarifeler, Yönetmelik hükümlerine aykırı olmayacak şekilde belediye ve bağlı kuruluşlarca düzenlenebilecektir.

Özetle, abonelerden depozito, güvence bedeli veya teminat bedeli adı altında alınan değerlerin öncelikle Yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlenmesi, hesaplanarak ilgili hesaplara doğru kaydedilmesi ve ödeme sırasında da bu düzenlemelere uygun olarak güncellenmiş tutar üzerinden iadesinin yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda yapılan incelemeler neticesinde, İpsala Belediyesi Abonelik Sözleşmelerinde güvence bedeline yönelik hiç bir hükme (ödenecek tutar, ödeme şekli, zamanı ve yöntemi gibi) yer verilmediği; sözleşme kapsamında abonelerden tahsil olunan (2024 yılı için 150,00 TL) güvence bedellerinin, güncelleme yapılmadan, alınan ilk bedel üzerinden muhasebe hesaplarında izlendiği, güvence bedeli iadelerinin ise mevzuata uygun tutarlar üzerinden yapılmadığı tespit edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle,

- Tüm abonelerin güvence bedellerinin gözden geçirilerek tespit edilen eksikliklerin giderilmesi,
- Yönetmelik'e uygun olarak 09.08.2022 öncesindeki aboneler de dahil olmak üzere tüm abonelerden abonelik tarihlerinde alınan ve nakit tahsil edilen güvence bedellerinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle güncelleştirilmesi,
- Yönetmelik'e uygun olarak yapılacak güncelleştirmeler neticesinde gerekli muhasebe kayıtlarının düzenli olarak yapılması,
- Yönetmelik'in amir hükmü uyarınca güvence bedellerinin doğru şekilde güncelleştirildikten sonra aboneliği sona erenlere iadesinin doğru olarak yapılması ve 09.08.2022 tarihi sonrasında yapılan iadelerdeki eksikliklerin giderilmesi,

- Yönetmelik'e uygun şekilde İpsala Belediyesi Tarifeler Yönetmeliği ile Su Abonelik Sözleşmelerinde gerekli değişikliklerin yapılması,
Gerekmemektedir.

BULGU 3: Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

Mevduatlardan elde edilen faiz gelirlerinin, brüt tutar yerine net tutar üzerinden muhasebeleştirildiği görülmüştür.

23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayri Safilik İlkesi" başlıklı 39'uncu maddesinde; gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemlerinin tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izleneceği; gelir ve gider hesaplarının, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu ifade edilmiştir.

27.05.2016 tarih ve mükerrer 29744 sayılı Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabının işleyişinin anlatıldığı 57'nci maddesinde; idarenin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarlarının bu hesaba, tevkifat tutarlarının ise 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Belediyenin muhasebe verileri ve banka hesap hareketleri üzerinde yapılan incelemede; faaliyet dönemi içinde toplam 1.870.260,18 TL mevduat faiz geliri elde edildiği ancak bu gelire ilişkin %15 gelir vergisi stopajı düşülerek 1.626.313,20 TL net tutar üzerinden muhasebeleştirildiği ve vergi tutarının giderleştirilmediği tespit edilmiştir.

Buna göre, tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan brüt tutar üzerinden 600.05.01.09.03 Gelirler Hesabında, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630.03.04.03.01 Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin

yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bulgu konusu hususa yönelik 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarında tespit edilen hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, mevduat faizlerinin hatalı olarak net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi, 2024 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda 600 Gelirler Hesabında izlenen mevduat faizleri ve 630 Giderler Hesabında izlenen vergi ödemeleri ve benzeri giderlerin 243.946,98 TL eksik tutarla gösterilmesine neden olmuştur.

BULGU 4: Mali Duran Varlıklar Hesap Grubuna Enflasyon Düzeltmesi İşleminin Uygulanmaması

Belediyenin bilançosunda yer alan mali duran varlıklar hesap grubuna, enflasyon düzeltmesi işleminin uygulanmadığı görülmüştür.

23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Enflasyon Düzeltmesi” başlıklı 30’uncu maddesinde; kapsama dâhil kamu idarelerinin, içinde bulunulan hesap dönemi dâhil son üç hesap döneminde fiyat endeksindeki artışın %100’den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10’dan fazla olması halinde mali tablolarında yer alan parasal olmayan kalemleri enflasyon düzeltmesine tabi tutacağı ifade edilmiş olup aynı maddenin devamında, parasal ve parasal olmayan kalemleri ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili olduğu belirtilmiştir.

Anılan yetkiye istinaden Bakanlık tarafından “Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması” konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 85), 16.12.2023 tarihli ve 32401 sayılı Resmi Gazete’de 31.12.2023 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yayımlanmıştır.

Bahse konu Tebliğ’in “Enflasyon düzeltmesi işlemleri” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, kapsamdaki kamu idarelerinde enflasyon düzeltmesi yapılması için içinde bulunulan hesap dönemi dahil son üç hesap döneminde fiyat endeksindeki artışın %100’den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10’dan fazla olması gerektiği ve bu kamu idarelerinin 31.12.2023 tarihli mali tablolarının söz konusu şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı, ikinci fıkrasında ise Tebliğ’in 1 No.lu ekinde yer alan parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi uygulanacağı ifade edilmiştir. Söz konusu ekte enflasyon düzeltmesi uygulanacak kalemler belirtilmiş, mali duran

varlıklar hesap grubunda yer alan kalemler de burada sayılmıştır. İlgili madde hükmünün dördüncü fıkrasında ise Enflasyon düzeltmesi yapılan yıldan sonraki yıllarda enflasyon düzeltmesi şartlarının bulunması halinde önceki yıl enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş kalemlerin, taşıma katsayısı kullanılarak düzeltileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 24 Mali Duran Varlıklar hesap grubunda yer alan hesap kalemlerine, 31.12.2023 tarihi itibarıyla enflasyon düzeltmesi işleminin uygulanmadığı ve akabinde sonraki yıl için taşıma katsayısı kullanılarak düzeltilmediği tespit edilmiştir. Bu durum ise bilançoda; 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ve 247 Sermaye Taahhütleri hesabı (-) ile 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları hesabının (-) olması gerekenden daha düşük görünmesine neden olmuştur.

Kapsama dahil kamu idarelerinin uygulayacakları enflasyon düzeltmesi işleminde, izleyeceği yöntemleri açıklamak üzere Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından “Enflasyon Düzeltmesi Uygulamasına İlişkin Kılavuz” başlıklı bir metin yayımlanmıştır. Söz konusu bu Kılavuz’da, mali duran varlık hesap grubunda yer alan kalemlere yapılacak düzeltme işlemi de detaylı olarak açıklanmıştır. Buna göre; kurumlar vergisi mükellefi olup enflasyon düzeltmesi yapan kuruluşlar ödenmiş sermaye tutarlarına yönelik enflasyon farkı hesapladıklarında, bu farkı (kamu idaresince sahip olunan pay oranı esas alınmak üzere) usulünce ilgili kamu idaresine bildirecekler ve kamu idaresince de takip edilerek öğrenilecektir. Söz konusu enflasyon farkları ilgili hesabın “98 Enflasyon Farkları” yardımcı hesabına kaydedilecektir. Söz konusu farka ilişkin bilgi kamu idaresine sonraki yıl için geldiğinde 698 kodlu hesap yerine “570.98 Geçmiş Yıllar Enflasyon Farkları” hesabı kullanılacaktır.

Kamu İdaresi cevabında, ortağı olunan şirketlerden enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin bildirimde bulunulmadığı, bildirim yapıldıktan sonra gerekli düzeltme işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Belediye tarafından yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Uygulama Kılavuz’u çerçevesinde, Tebliğ ekinde yer alan hesap kalemlerine enflasyon düzeltmesi işleminin uygulaması ve sonrasında bu tutarların taşıma katsayısı kullanarak yeniden düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Belediyenin Şirketlerindeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyumlu Olmaması

Belediyenin muhasebe kayıtlarında, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının borç bakiyesi ile Belediyenin %100 paya sahip olduğu 3 adet şirketin sermaye tutarlarının uyumlu olmadığı görülmüştür.

27.05.2016 tarih ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 181’inci maddesinde; bu hesabın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ile bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zarar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik’in “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 182’nci maddesinde ise mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedileceği, sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyenin %100 sermayesine sahip olduğu 3 adet şirketin, şirket mali tablolarında sermaye tutarının toplam 113.877.559,00 TL, Belediye mali tablolarında ise 4.893.379,08 TL olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bulgu konusu hususa yönelik 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarında tespit edilen hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır. Sonuç olarak, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına 108.984.179,92 TL tutarında eksik kayıt yapılması nedeniyle mali tablolarda hataya sebep olunmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hizmet Alımında Verilen Avans Tutarına İlişkin Teminat Alınmaması

Belediyenin düzenlemiş olduğu 23'üncü İpsala Çeltik Festivali ve Tarım Fuarına ilişkin hizmet alımında, teminat alınmadan sözleşme bedelinin %10'unu geçen tutarda avans verildiği görülmüştür.

21.01.2006 tarih ve 26056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Bütçe dışı ön ödemeler" başlıklı 7'nci maddesinde, ilgili kanunların bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümleri saklı kalmak üzere, sözleşmelerinde belirtilmek ve karşılığında aynı tutarda teminat alınmak koşuluyla yüklenicilere, mal ve hizmet alımlarında yüklenme tutarının yüzde 10'una kadar bütçe dışı avans verilebileceği, belirtilen oranın üzerinde avans verilmesini zorunlu kılan durumlarda üst yöneticinin kararı ile ve aşan kısım için T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli avanslara uyguladığı oranda faiz alınmak kaydıyla, yüklenme tutarının yüzde 30'unu aşmamak üzere belirlenecek oranda bütçe dışı avans verilebileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 23'üncü İpsala Çeltik Festivali ve Tarım Fuarı düzenlendiği, bu kapsamda festivale gelecek sanatçıların sahne ücreti ve sahne ekibinin konaklama, ulaşım, yeme-içme vb. harcamaları için 4.000.000,00 TL tutarında hizmet alımı yapıldığı tespit edilmiştir. Bahse konu organizasyona ilişkin yapılan harcamanın 1.000.000,00 TL'sinin, yükleniciye avans olarak ödendiği ve yapılan bu ödeme için herhangi bir teminat alınmadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup bundan sonraki benzer iş ve işlemlerde, tespit edilen husus doğrultusunda hareket edileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak; Belediyenin mevzuatta üst limit olarak belirlenen oranın üzerinde yaptığı avans ödemelerinde, öncelikle teminat alınması ve avansın alındığı tarihten mahsup edildiği tarihe kadar olan süre için yükleniciye ilgili faiz oranının uygulanması gerekmektedir.

BULGU 2: Belediyenin Bir Taşınmazının İhalesiz Olarak Kiraya Verilmesi ve Tahmin Edilen Bedelin Hatalı Belirlenmesi

Belediye tarafından 100.000 m² büyüklüğündeki bir arsanın, İpsala gümrük sahası tır parkı yapılmak amacıyla ihale yapılmadan meclis kararı alınarak kiraya verildiği ve tahmin edilen kira bedelinin hatalı belirlendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (h) bendinde, mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmenin belediyenin yetkisinde olduğu ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (e) bendinde, taşınmaz malların üç yıldan fazla kiralanmasına karar verme yetkisinin belediye meclisinde olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden; Belediyenin, mülkiyetinde bulunan taşınmazlar üzerinde kiralama şeklinde tasarruf etme yetkisinin bulunduğu ve üç yıldan fazla kiralamalarda meclis kararı alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde, belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği; "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde, Kanun'un yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması gerektiği; "İhalelerde kapalı teklif usulünün esas olduğu" başlıklı 36'ncı maddesinde ise, Kanun'un 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulünün esas olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Tahmin edilen bedelin tespiti" başlıklı 9'uncu maddesinde, tahmin edilen bedelin idarelerce tespit edileceği veya ettirileceği, işin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatların belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulacağı, tahmin edilen bedelin, bunun dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterileceği ve asıl evrak arasında saklanacağı, bu bedelin gerektiğinde ihale komisyonlarınca tahkik ettirileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin 100.000 m² büyüklüğündeki bir arsasının, üzerine İpsala gümrük sahası tır parkı alanı yapılmak ve kullanılmak amacıyla 10 yıllığına kiralandığı, bu işlemin 05.02.2020 tarih ve 11 sayılı Meclis Kararı alınarak ihale yapılmadan gerçekleştirildiği ve taraflar arasında sadece kira sözleşmesi imzalandığı tespit edilmiştir. Ancak yukarıda yer verilen mevzuat hükmünden de anlaşıldığı üzere, Belediyenin taşınmaz

kiralınması niteliğindeki bu işleminin, kapalı teklif usulü ile ihale yapılarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan bahse konu arsanın kiralama bedelinin, Belediye Encümeninin 31.10.2019 tarih ve 46 sayılı Karar'ı ekinde belirtilen 2019 yılının çeltik ihalesi sonucu ve ihale bedeli ile müstecir dökümünün yer aldığı listede dekar başına teklif edilen en yüksek bedel olan 1.400,00 TL'ye, 2019 yılının yeniden değerlendirme oranı (%22,58) uygulanarak belirlendiği anlaşılmıştır. Ancak Belediyenin her kiralama işlemine ilişkin tahmini bedeli ayrı olarak belirlemesi ve bu bedelin tespitinde kullanılacak fiyatları belediye, ticaret odası, sanayi odası ve borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturması gerekmektedir. Belediye tarafından kiralanan taşınmaz, çeltik ekimi amacıyla kiralınmamış, üzerine gümrük sahası tır parkı alanı yapılmak ve kullanılmak üzere kiralınmıştır. Dolayısıyla çeltik ekimi için ihale edilen bir taşınmazın kiralama bedelinin, tır parkı olarak kullanılmak üzere kiralanan taşınmazın tahmini bedelinin belirlenmesinde dikkate alınması, doğru bir tespit yöntemi değildir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda yer alan tespitlere katıldığını belirtmiş olup bundan sonraki süreçte taşınmazların, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun şekilde ihale yapılarak kiraya verileceğini ve tahmin edilen bedelin yine aynı Kanun hükümlerindeki yöntemler kullanılarak belirleneceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin taşınmaz kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na uygun şekilde ihale yapılarak gerçekleştirilmesi ve kiralanan her taşınmazın kiralama bedelinin, mevzuatta belirtilen yöntemler kullanılarak tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Belediyenin Sorumluluk ve Denetim Alanında Bulunan Bazı Taşınmazlarda İmar Kanunu'na Aykırı Yapılaşmaya Gidilmesi

Belediyenin sorumluluk ve denetim alanında bulunan bazı taşınmazlarda 3194 sayılı İmar Kanunu'na aykırı yapılaşmaya gidildiği; Belediyenin, taşınmazlar üzerindeki bu yasadışı durumu gerekli kontrollerle zamanında tespit edip engellemediği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı ruhsatı" başlıklı 21'inci maddesinde, aynı Kanun'un 26'ncı maddesinde gösterilen istisnalar hariç her türlü inşaat yapımının ilgisine göre belediye veya valiliklerden alınacak yapı ruhsatına tabi olduğu, "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, istisnalar dışında ruhsat alınmadan yapıya başlanması, kaçak yahut ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması durumunda

mevcut yapının yerel idarelerce yıktırılacağı, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların Bakanlıkça yıkılabileceği, “İdari müeyyideler” başlıklı 42'nci maddesinde, imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde idare encümenince sorumlular hakkında idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kaçak yapı ile mücadele ve sağlıklı kentleşme konusunda 3194 sayılı İmar Kanunu ile belediyelere önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Belediyeler, kamuoyunda “kaçak yapı” olarak bilinen İmar Kanunu'na aykırı yapılaşma ile mücadele edebilmek için gerekli yaptırım gücüne sahip kamu tüzel kişileridir.

Belediyenin 3194 sayılı İmar Kanunu çerçevesindeki iş ve işlemlerinin yerinde denetimi amaçlı sadece bir cadde üzerinde örnek denetim çalışması yapılmıştır. Belediyenin denetim sorumluluğu alanında kalan Bayrambey Mahallesi Dr. Sadık Ahmet Caddesi üzerinde yapılan bu çalışma sonucunda taşınmazların mimari projesi ile fiili durum karşılaştırılmış, detayı aşağıdaki tabloda yer alan 18 adet İmar Kanunu'na aykırı yapı ve eklenti tespit edilmiş ve tutanak altına alınmıştır.

Tablo 8: İmar Kanunu'na Aykırı Yapı Tespiti

Sıra No	Arsa Bilgisi	Mülkiyet	Kullanım Şekli	Aykırı Alan (m ²)
1	Saraçilyas Mah. 88 Ada,19 Parsel	Hazine	Çikolata Satış Yeri	20,80
2	Bayrambey Mah. 206 Ada 1 Parsel	Şahıs	Kafe	30,00
3	Bayrambey Mah. 205 Ada 16 Parsel	Şahıs	Kafe	133,00
4	Bayrambey Mah. 300 Ada 7 Parsel	Şahıs	Nalbur- Büfe	50,00
5	Bayrambey Mah. 199 Ada3 Parsel	Şahıs	Pansiyon	30,00
6	Bayrambey Mah. 584 Ada, 5 Parsel	Şahıs	Lokanta	15,40
7	Bayrambey Mah. 122 Ada 127 Parsel	Şahıs	Pirinç Satış ofisi	21,00
8	Bayrambey Mah. 584 Ada, 5 Parsel	Şahıs	Lokanta	36,00
9	Bayrambey Mah. 584 Ada, 67 Parsel	Şahıs	Kafe	26,00
10	Bayrambey Mah. 580 Ada 3 Parsel	Şahıs	Nalbur	28,56
11	Bayrambey Mah.124 Ada 9 Parsel	Şahıs	Oto Yıkama	15,00
12	Bayrambey Mah. 121 Ada 59 Parsel	Şahıs	Lokanta	16,40
13	Bayrambey Mah.121 Ada 60 Parsel	Şahıs	Kahvehane	40,00
14	Bayrambey Mah. 121 Ada 52 Parsel	Şahıs	Alışveriş Dükkânı	5,00
15	Bayrambey Mah.121 Ada 59 Parsel	Şahıs	Kafe	25,20

16	Bayrambey Mah. 119 Ada 11 Parsel	Şahıs	Lokanta	20,00
17	Bayrambey Mah. 116 Ada 12 Parsel	Şahıs	Lokanta	22,32
18	Bayrambey Mah. 199 Ada 14 Parsel	Şahıs	Kafe	100,00

Taşınmazları üzerinde kaçak yahut ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapanlar hakkında İmar Kanunu'nun 32'nci maddesi gereğince gerekli yaptırımların uygulanmadığı tespit edilmiştir.

İmar Kanunu'nun “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32'nci maddesi, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı durumda mühürleme, yıktırma ve yıkma gibi belediyelerin yaptırımlarını detaylı olarak düzenlemiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun yukarıda zikredilen maddeleri dikkate alındığında, yetki alanı içerisindeki kaçak yahut ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması durumunda öncelikli yetkili kurum belediyelerdir. Bu yetki kaçak yapım aşaması sonrasında başlayan bir yetki olmayıp, önleyici kontrol sorumluluğunu da kapsayan geniş çerçeveli ele alınması gereken bir yetkidir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanılacağını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususların düzeltici işlemlerinin tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; Belediye sorumluluk alanındaki hukuka aykırı yapılarla ilgili İmar Kanun'u hükümlerinin acilen işletilmesi, kaçak yapılaşma konusunda sorumluluğunu yerine getirmeyenler hakkında gerekli idari işlemlerin başlatılması ve Belediyenin İmar Kanunu'ndan gelen görevlerinin etkin şekilde yapılmasını temin açısından yeterli bir kontrol ve denetim yapısının tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Belediye Taşınmazlarının Bir Kısımının Atıl Kalması

Belediyeye ait taşınmazlara yönelik denetimler neticesinde, bazı taşınmaların kullanılamayacak ve kiraya verilemeyecek durumda atıl vaziyette bulunduğu, bazı taşınmaların üzerinde Belediyeden izinsiz olarak kiracıları tarafından İmar Kanunu'na aykırı yapılaşmaya gidildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 3'üncü

maddesinde kamu kaynakları; borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerler olarak ifade edilmiştir.

Adı geçen Kanun gereği, kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması esastır. Belediyelerde üst yönetici sıfatı ile Belediye Başkanları sorumluluğu altındaki kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden sorumludurlar.

Kanun'un "Dış denetim" başlıklı 68'inci maddesi uyarınca taşınmazlar dahil, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi görevi ise dış denetim organı olarak Sayıştaya verilmiştir.

Kanun'un 3'üncü kısmında ise taşınmazlara yönelik temel hükümlere yer verilmiştir. Kanun'un "Mal yönetiminde etkinlik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde, kamu idarelerine ait malları (taşınır ve taşınmaz) edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Bu nedenle, Belediyelere ait taşınmazların etkin bir yönetim anlayışı içerisinde ele alınması ve bunlara ilişkin her türlü tasarrufun verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre sürdürülmesi gerekmektedir.

Belediye Başkanlığına ait taşınmazlarla ilgili 11.09.2024 günü yerinde yapılan denetim sonucunda;

- İpsala İlçesi, Saraçilyas Mahallesi 87 ada 1 parselde bulunan Serhat Pasajında Belediyeye ait zemin üstü 1'inci katta yer alan 16 bağımsız bölüm ve 2 lavabosu olan 324 m² alanın kullanılamayacak durumda olduğu, kapı ve camları kırıldığından metruk duruma geldiği, bu alanda kapısı kırık bir odada Belediyenin bazı evraklarının arşivlendiği,
- Serhat Pasajında zemin katta yer alan Belediyeye ait 20 numaralı dükkân kiracısı ile Belediyeye ait 1 numaralı dükkân kiracısının belediyeden izin ve ruhsat almaksızın

imara aykırı olarak kiralanan taşınmazlarda çıkma-ekleme yaptığı,

- Serhat Pasajında bulunan Belediyeye ait 17 numaralı dükkân kiracısının taşınmazı Belediyeden izin almaksızın başkasına kiraladığı, 18 ve 19 numaralı dükkanları Belediyeden izin almaksızın birleştirdiği,
- Saraçilyas Mahallesi 86 ada 7 parselde bulunan, Belediyeye ait içerisinde kiracıları bulunan binanın ruhsatının olmadığı,

Tespit edilmiştir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu kira sözleşmelerine aykırı davranan kiracılar için gerekli hukuki yaptırımların uygulanmaya başlandığı, imara aykırı hususlar ile ilgili olarak da yasal işlemlere başlanılacağı ifade edilmiş ancak tespitlerin gereğinin yapıldığına ilişkin kanıt niteliğinde herhangi bir belge sunulmamıştır.

Belediye tarafından taşınmazların yönetimi ve denetimine yönelik gerekli tedbirlerin alınarak yukarıda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi ve kira sözleşmesine aykırı davranan kiracılar için gerekli hukuki yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

BULGU 5: Belediyenin Taşınmazının Özel Bir Şirkete Bedelsiz ve Hukuk Dışı Kullandırılması

Belediyenin bir taşınmazındaki bazı bağımsız bölümlerin bölgeye elektrik dağıtımı yapan özel bir şirkete, hukuki bir gerekçe olmadan ve bedelsiz olarak kullandırıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde kamu kaynakları; borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerler olarak ifade edilmiştir.

Adı geçen Kanun uyarınca, kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması esastır. Belediyelerde üst yönetici sıfatı ile Belediye Başkanları sorumluluğu altındaki kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden sorumludurlar.

Kanun'un "Dış denetim" başlıklı 68'inci maddesi gereği taşınmazlar dahil, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi görevi ise dış denetim organı olarak Sayıştaya verilmiştir.

Kanun'un 3'üncü kısmında ise taşınmazlara yönelik temel hükümlere yer verilmiştir. Kanun'un "Mal yönetiminde etkinlik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde, kamu idarelerine ait malları (taşınır ve taşınmaz) edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olduğu hususu düzenlenmiştir.

Belediye Başkanlığına ait taşınmazlarla ilgili yerinde yapılan denetim sonucunda;

Saraçilyas Mahallesi, 237 ada 2 parselde yer alan Belediyeye ait taşınmazın 2'nci katında bulunan bağımsız bölümün (4 ofis ve bir lavabo), İpsala bölgesine elektrik dağıtımını yapan bir şirket tarafından, kiralamaya ya da kullandırılmaya yönelik herhangi bir karar veya olur olmaksızın uzun yıllardır bedelsiz olarak kullanıldığı tespit edilerek tutanak altına alınmıştır.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanılacağını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususların düzeltme işlemlerinin tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Bahsi geçen işgalciden işgal tarihinin belirlenerek, ecrimisil hükümlerine uygun olarak tespit edilecek bedelin alınması ve işgalin sonlanması için gerekli idari tedbirlerin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 6: Yapı Kullanım İzin Belgesi Olmayan Belediye Taşınmazlarının Olması

Belediyenin mülkiyetinde ve/veya kullanımında olan bazı taşınmazların yapı kullanma izin belgesine sahip olmadıkları görülmüştür.

Yapı kullanma izin belgesi (iskân), bir yapının proje ve eklerine uygun olarak inşa edilip tamamlandığını belirten; tapu kaydını, bağımsız bölümlerin cinslerini, numaralarını, metrekarelerini, sınıflarını ve mal sahiplerini gösteren belgedir.

Bu belge aynı zamanda bir taşınmazın kullanılmasında fen bakımından mahzur

olmadığının ve yetkili denetim kuruluşlarının kontrollerinden geçtiğinin göstergesi ve güvencesidir.

Yapı kullanma (iskân) belgesinin yasal dayanağı 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 30 ve 31'inci maddeleri ile Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nin 64 ve 65'inci maddeleridir.

Buna göre, yapının kullanılması için yapı (inşaat) ruhsatını veren ilgili belediyeden izin alınması gerekmektedir. Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalanılmaması esastır. Ayrıca İmar Kanunu'nun 31 ve 32'nci maddelerine göre yapı kullanma izni olmayan yapılara gerekli yaptırımların uygulanması gerekir.

Yasa koyucu kaçak yapılaşma ile mücadele amacıyla 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na da hüküm koymuştur. Anılan Kanun'un “İmar kirliliğine neden olma” başlıklı 184'üncü maddesinde; yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi için bir yıldan beş yıla kadar, yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına müsaade eden kişiler için de iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası öngörüldüğü ifade edilmiştir. Kişinin ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı, imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesini ise devam eden fıkralardaki yaklaşımı ile teşvik etmiştir.

Yapı ruhsatı ile yapı kullanım izin belgesinin verildiği ana kuruluş belediyelerdir. Belediyelerin ayrıca kendisine sunulan projeye uygun olarak yapının inşa edilip edilmediğini kontrol, denetim ve yaptırım sorumluluğu vardır.

Tüm bu gerekçeler karşısında, belediye taşınmazlarının İmar Kanunu ve ilgili İmar yönetmeliklerine uygun olarak ruhsatlandırılması, inşa edilmesi ve nihayetinde yapı kullanım belgesi alması gerekmektedir. Fay hatlarının yoğun olduğu ülkemizde imar mevzuatına uygun yapılaşma son derece hayatidir. İzmir gibi deprem kuşağında olan illerdeki belediyelerin bu konudaki sorumluluklarını daha titizlikle yerine getirmesi gerekir.

Belediyenin kullanımında olan taşınmazlarda yapılan denetim sonucunda, genel olarak taşınmazların yapı kullanım izin belgelerinin olduğu, olmayanların bir kısmı için ilgili yasal düzenleme ile yapı kayıt belgesi alındığı ancak detayı aşağıda gösterilen taşınmazların ise yapı kullanım izin belgesi veya yapı kayıt belgesi olmadığı; yapı kullanım izin belgesi olmayan taşınmazların bir kısmının işyeri, otel, buzhane, dersane amaçlı kiraya verildiği, bir kısmının ise Belediye tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Belediyenin Yapı Kullanım İzin Belgesi Olmayan Taşınmazlar Listesi

Sıra No	Ada No	Parsel No	Yüzölçümü (m ²)	Cinsi	Kullanım Şekli
1	86	7	248,60	Arsa	Dershane Binası (Kirada)
2	56	5	2.294,00	Bahçeli Kargir Mezbaha	Mezbahane
3	155	55	18.532,99	Tarla	Arıtma Tesisi
4	155	53	4.235,00	Tarla	Arıtma Tesisi
5	237	10	3.040,00	Bahçeli Kargir Belediye Binası	Belediye Hizmet Binası
6	214	1	10.420,00	Bahçeli Kargir Depo ve İdare Binası	İtfaiye Hizmet Binası
7	593	1	37.927,69	Tarla	Fuar Alanı
8	237	2	942,09	Bahçeli Kargir Eski Belediye Binası ve Kargir İş Hanı	Kapalı Düşün Salonu ve İş Hanı (Kirada)
9	87	1	886,00	Zemin ve Birinci Katı İşyeri ve Diğer Katları Otel Dört Katlı Betonarme Karkas Bina	İşyeri, Otel ve Pasaj (Kirada)
10	114	116	6.885,39	Bahçeli Kargir Buzhane	Buzhane (Kirada)
11	264	16	33.639,28	Lisanslı Depo	Lisanslı Depo

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanılacağını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususların düzeltme işlemlerinin tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; İmar Kanunu ve ilgili imar mevzuatı çerçevesinde bu yapılara ilişkin gerekli tetkiklerin yapılarak yapı kullanım izin belgesi için gerekli hukuki adımların atılması gerekmektedir.

BULGU 7: Ruhsatsız veya Ruhsat Eklerine Aykırı Yapılar ile Mücadelede İmar Mevzuatında Yer Alan Yaptırımların Etkin Bir Şekilde Uygulanmaması

Belediye sınırları içerisinde bulunan ve imar mevzuatına aykırı bir şekilde inşa edilen yapılara ilişkin yaptırım hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı ruhsatiyesi" başlıklı 21'inci maddesinde, aynı Kanun'un 26'ncı maddesinde gösterilen istisnalar hariç her türlü inşaat yapımının ilgisine göre belediye veya valiliklerden alınacak yapı ruhsatına tabi olduğu, "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, istisnalar dışında ruhsat alınmadan yapıya başlanması, kaçak yahut ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması durumunda mevcut yapının yerel idarelerce yıktırılacağı ve yıkım masraflarının yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili

idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların Bakanlıkça yıkılabileceği, “İdari müeyyideler” başlıklı 42'nci maddesinde, imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde idare encümenince sorumlular hakkında idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kaçak yapı ile mücadele ve sağlıklı kentleşme konusunda 3194 sayılı İmar Kanunu ile belediyelere önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Belediyeler, kamuoyunda “kaçak yapı” olarak bilinen İmar Kanunu’na aykırı inşa edilmiş yapılaşma ile mücadele edebilmek için gerekli yaptırım gücüne sahip kamu tüzel kişileridir.

İpsala Belediyesi sorumluluk alanında imara aykırı yapılara ilişkin iş süreçlerinin incelenmesi neticesinde,

- Belediyenin kaçak yapı denetimlerini düzenli ve periyodik aralıklarla yapmadığı, mevcut durumda kaçak yapılara yalnızca ihbar üzerine gidilerek işlem yapıldığı,
- 2007 yılından 2024 yılı sonuna kadar tespit edilen kaçak yapı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı sayısının 24 adet olduğu, ayrıca denetim sırasında 18 yapının daha aykırılığının tespit edildiği,
- Taşınmaz sahipleri tarafından bu yapılardan 11’inin aykırılıklarının giderildiği,
- 2024 yılı sonu itibari ile, kaçak olarak yapıldığı İmar Kanunu çerçevesinde tespit edilerek mühürlenene ve Belediye Encümenince yıkım kararı verilen ancak aradan geçen süreye rağmen 13 taşınmazın yıkımının gerçekleştirilmediği,
- Yapı tatil zaptı düzenlendikten sonra aykırılığı giderilmeyen yapılar için savcılık ve ilgili kurumlara bildirimlerin yapılmadığı, Kanun’da belirtilen süreç ve usullere tam olarak riayet edilmediği,
- 6 ay içerisinde yıkılmayan yapıların Bakanlık tarafından yıkılması için sadece 6 yapı için yazışmanın yapıldığı,
- Gerekli kontrol ve denetim eksikliğinden dolayı birçok yılda ve 2024 yılında kaçak yapı için yapı tatil zaptı düzenlenmediği,
- 2010 yılından günümüze kadar İpsala Belediyesince herhangi bir yıkım işleminin gerçekleştirilmediği,

Tespit edilmiştir.

Oysa ki 3194 sayılı Kanun'un 32'nci maddesi gereğince bu yapıların altı ay içinde Belediye tarafından yıkılması gerekmektedir. Ancak yapılan incelemede, günümüze kadar bu süre içerisinde yıkılamayan yapıların yıkımı için Bakanlık nezdinde, tespitlerin çoğu ile ilgili girişimde bulunulmadığı görülmektedir.

Yapılacak denetimlerde özellikle inşaatına yeni başlanan yapıların sıklıkla denetlenmesi; ruhsat ve eklerine aykırı olarak inşaatına başlanan yapılar hakkında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'nci maddesi gereğince yapı tatil zaptı ve mühürleme tutanağı düzenlenerek inşaatın durdurulması ve söz konusu Kanun'un 42'nci maddesi uyarınca kaçak yapı sahibine idari müeyyide uygulanmasının gerekliliği bilinmeli; aksi halde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "İmar Kirliliğine Neden Olma" başlıklı 184'üncü maddesinin ilgililer hakkında uygulanacağı bilinerek işlem tesis edilmelidir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususların dikkate alınarak, mevzuata uygun işlem yapılacağı ifade edilmiş ancak buna ilişkin gerekli adımların atılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; Belediye Encümenince alınan kararların uygulanması, bu yapılara imar mevzuatında yer alan idari para cezaları ile diğer yaptırımların uygulanarak takibinin etkin şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Kurum Gelirlerinin Önemli Bir Kısımının Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Belediyenin 2024 yılı gelirlerine yönelik yapılan inceleme neticesinde, tahakkuku yapılan gelir kalemlerinin önemli bir kısmının tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, belediye başkanının görev ve yetkileri başlıklı 38'inci maddesi; Belediye Başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görevler vermiş ve bu hususlarda belediye başkanına sorumluluk yüklemiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mali hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesi ile ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek görevi, Mali Hizmetler Birimine verilmiş;

“Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61'inci maddesinde, gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini muhasebe yetkilisinin yürüteceği, muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu tutulacağı, aynı Kanun'un 38'inci maddesinde de kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, üst yönetici ve muhasebe yetkilisine gelirlerin toplanması konusunda birtakım sorumluluklar yüklenmiş olmasına rağmen, Belediyenin önceki yıldan devir, cari yıl tahakkuk ve tahsilat oranları incelendiğinde aşağıdaki tabloda gösterilen gelir kalemlerinin net tahsilatının düşük bir oranda gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Tablo 10: Tahsilat /Tahakkuk Oranları Düşük Olan Gelir Kalemleri

Açıklama	2023 Yılından Devreden Gelir Tahakkuku (TL)	2024 Yılı Tahakkuku (TL)	Toplam Tahakkuk (TL)	2024 Yılı Tahsilatı (TL)	2025 Yılına Devreden Tahakkuk (TL)	Tahsilat Oranı (%)
Bina Vergisi	438.057,61	1.002.386,78	1.440.444,39	775.756,00	664.688,39	54
Arsa Vergisi	195.440,30	246.536,07	441.976,37	128.555,48	313.420,89	29
Arazi Vergisi	135.124,08	239.804,13	374.928,21	192.310,98	182.617,23	51
Çevre Tem. Vergisi	369.747,26	700.805,58	1.070.552,84	516.626,62	553.926,22	48
İlan Reklam	43.818,49	98.454,46	142.272,95	59.708,35	82.564,60	42
Kira Gelirleri	35.998.420,85	94.827.519,46	130.825.940,31	83.490.373,05	47.335.567,26	64
Su Geliri	2.151.226,58	5.234.532,20	7.385.758,78	4.499.297,68	2.886.461,10	61
TOPLAM	39.331.835,17	102.350.038,68	141.681.873,85	89.662.628,16	52.019.245,69	63

Tahsilat oranlarının düşük düzeyde bulunması, takip ve tahsilat sürecinde eksiklikler bulunduğunu göstermekte olup, bu durum Belediyenin mali tablolarını olumsuz anlamda etkileyecektir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususları düzeltici herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak gelirlerin toplanması sorumluluğu kapsamında tahakkuk tahsilat oranları düşük seviyede kalan gelir kalemleri için belediye tarafından başlatılan takip ve tahsil işlemlerinin mevzuata uygun şekilde tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 9: İlan ve Reklam Vergisi Alınması Gereken Bazı İşletmeler İçin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuklarının Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösterdiği tespit edilen bazı ilan ve reklam vergisi mükelleflerinin ilan ve reklam vergisi tahakkuk kayıtlarının olmadığı görülmüştür.

29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12-16'ncı maddeleri ilan ve reklam vergisi gelirlerine yönelik düzenlemeleri içermektedir.

Anılan mevzuat hükümlerinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu; İlan ve Reklam Vergisi mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu belirtilmiştir. İlan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği ve belediye meclislerince alınacak karar üzerine iki eşit taksitte ödenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Belediyenin ilan ve reklam gelirleri üzerinde yapılan denetim çalışmaları neticesinde, 2023 ve 2024 yılında işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen ve işyerlerinde ilan ve reklam unsuru bulunduğu için mükellefiyeti bulunan ancak vergi tahakkuku gerçekleşmemiş olan işyerleri tespit edilmiştir.

Belediye tarafından 2023 yılında 57, 2024 yılında 17 olmak üzere toplam 74 işletmeye ruhsat verilmiş olup bunlardan 20 işyerinin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği ve vergi alınmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususların dikkate alınarak, mevzuata uygun işlem yapılacağı ifade edilmiş ancak düzeltici herhangi bir adımı ispat edici belge gönderilmemiştir.

İlgili birimler tarafından gerekli denetimler yapılarak ilan ve reklam vergisi sorumluluğu olan işletmelerin mükellefiyetlerinin tesis edilerek gerekli tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 10: Mevzuata Aykırı Olarak Avukat Çalıştırılması

Belediyelerin personel istihdam edebilmesine ve çalıştırmasına olanak sağlayan mevzuat hükümlerine uyulmadan, Belediye Başkanının talimatı ve vekaleti ile sözleşmesiz olarak dışarıdan avukat çalıştırıldığı görülmüştür.

Bilindiği üzere belediyeler, kendi iş ve işlemleriyle ilgili olarak açılacak adli ve idari davalar ile tahkim yargılaması ve icra işlemlerinde taraf sıfatını haizdir. Bu nedenle belediyelerin adli ve idari yargıda, icra mercileri ve hakemler nezdinde vekil sıfatıyla doğrudan temsil yetkisi; belediye hukuk müşavirleri ve belediye avukatlarına aittir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesine göre belediye başkanının belediyeyi devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etme görevi bulunmaktadır.

Bu hüküm yanında, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinde belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak avukatların yıllık sözleşme ile tam zamanlı olarak çalıştırılabileceği; avukat kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde ise, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde sözleşme ile kısmi zamanlı olarak personel çalıştırılabileceği hükümleri bulunmaktadır.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasında, "*kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde... kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir.*" denildiğinden bu hüküm gereği sözleşmeli de olsa avukat çalıştırılmaz. Zira, İpsala Belediyesinde 1 adet avukat kadrosu olduğundan kadro yokluğundan söz edilemeyeceği gibi, maddede geçen "*işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan*" ifadesindeki şartların varlığından da söz edilemez. Zira, bu şart kabul edildiğinde kısmi zamanlı avukat çalıştırıldığı durumda başka bir avukatın çalıştırılmaması veya istihdam edilmemesi gerekir ki Belediyede kadrolu çalışan bir avukat bulunmaktadır. Dolayısıyla, dışardan bir avukat ile kısmi zamanlı sözleşmenin de yasal zemini bulunmamaktadır.

Serbest Avukatlardan Hizmet Satın Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde Yönetmelik'in amacının; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ulusal ve uluslararası yargı

mercileri ile tahkim davalarında, hizmet satın alınması, hizmet satın alınacak serbest avukatların nitelikleri, görevleri, sorumlulukları, mali hakları ile takip ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu belirtilmiş fakat mahalli idareler ve bağlı kuruluşları kapsama dahil edilmemiştir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1'inci maddesinin ilgili kısmında da bu Kanun'un il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda çalışan memurlar hakkında uygulanacağı ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un “İstihdam Şekilleri” başlıklı 4'üncü maddesinin ilgili kısmında, kamu hizmetlerinin; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürüleceği belirtilmiş ve mezkûr maddenin devamında, anılan istihdam biçimlerinin tanımları yapılmıştır.

Mezkûr Kanun'un “Dört istihdam şekli dışında personel çalıştıramayacağı” başlıklı 5'inci maddesinde ise bu Kanun'a tabi kurumların, dördüncü maddede yazılı dört istihdam şekli dışında personel çalıştıramayacakları düzenlemesi yer almaktadır. Bu durumda, 657 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin asli ve sürekli kamu hizmetlerinin memurlar eliyle yürütülmesi ve ihtiyaca göre sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülmesi gerektiği açıktır.

Belediyede yapılan denetimde; yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine uyulmadan Belediye Başkanı talimatı ile dışardan bir avukata vekalet verildiği, usulün hukuka uygun olmamasına rağmen bu şahsın Belediyeye ait birçok davaya vekil sıfatı ile girdiği görülmüştür.

Yapılan incelemede, 2024 yılı sonuna kadar ilgili avukata yaptığı hizmet karşılığı herhangi bir ücret ödemesi ya da vekalet ödemesi yapılmadığı, ayrıca, bahsi geçen hizmet alımına dair meclis ve encümen kararı olmadığı gibi hizmet alınan şahısla yapılmış herhangi bir sözleşme de bulunmadığı tespit edilmiştir. İhale Kanunu kapsamında işlerin yoğunluğu nedeni ile doğrudan temin ile yapılan bir hizmet alımından da bahsedilmesi mümkün değildir. Zira, Belediye Başkanı'nın tercihi doğrultusunda seçilmiş ve vekalet verilerek hizmet gören bir sivil avukatın hizmet vermesi söz konusudur.

Genel Yönetim Kapsamında olan mahalli idareler birer kamu kurumu olup nasıl personel istihdam edeceği ve hangi hizmetleri ne şekilde alacağı yasalarla belirlenmiştir. Yukarda bahsi geçen usul ile avukat çalıştırılmasının hiçbir hukuki dayanağı olmadığı gibi, sözleşmesiz ve hukuk dışı bu istihdam, kamusal ve kişisel verilerin güvenliği üzerinde de risk

oluşturmaktadır.

Hizmet alınan avukatın baktığı 43 davanın tamamının Belediye şirketlerinde çalışan kadrolu işçilerin işe iade ve alacak davalarından oluştuğu, Belediyenin norm kadrosunda bir adet avukat kadrosu bulunduğu ve bu kadroda bir avukatın çalıştığı, Belediye ile ilgili hukuki konular ile diğer tüm davaların kadrolu avukatın sorumluluğunda yürütüldüğü görülmüştür.

Belediye Başkanlığı bünyesinde 15.02.2023 tarihinden itibaren, 657 sayılı Kanun’a göre “Avukatlık Hizmetleri Sınıfında” bulunan kadrolu avukatın takip ettiği davalar incelendiğinde; bir önceki Belediye Başkanının 15.05.2019 tarihinde verdiği vekaletle işlerin sürdürüldüğü, halen görevde bulunan Belediye Başkanının vekaletinin olmadığı tespit edilmiştir. 657 sayılı Kanun’un 36’ncı maddesine göre; avukatlık hizmetleri sınıfı özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan memurları kapsamaktadır. Bu nedenle halen görevde olan Belediye Başkanının vekaleti ile Belediyeyi kadrolu avukatın temsil etmesi olası hukuki riskleri bertaraf edecektir.

Bunun yanında kadrolu avukata 02.05.2024 tarihinden itibaren Belediye Hizmet Binası danışma bürosunda “halkın hukuki sorunlarına danışmanlık yapma” görevi yazılı olarak verilmiş ve kendisine Belediyenin dış kapı girişinde bulunan danışma odası tahsis edilmiştir.

Kadrolu avukatın asli görevi Belediyenin hukuki işleri ile taraf olduğu davaları yürütmektir. Belediye avukatının halkın hukuki sorunlarına danışmanlık yapmak gibi bir görevi bulunmamaktadır. Bu nedenle, kamu yararı ve iş verimliliği göz önüne alınarak gerekli düzenlemelerin yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Belediyelerin kendi hukuk işlerini ve davalarını kamu yararı açısından öncelikle kadrolu avukatlar marifeti ile gördürmeleri esastır. Bir kamu kurumu olan belediyelerin, personel istihdam ederken mevzuat hükümleri ile bağlı olması gerektiği dolayısıyla serbest piyasa koşullarında çalışan bir avukatın istihdamının ancak hukuk çerçevesinde söz konusu olacağı açıktır. Özel sektörde olduğu gibi vekalet verme sureti ile avukat hizmeti gördürülmesi kamu hukukuna uygun bir yaklaşım değildir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, Belediye Avukatının ve dışarıdan çalıştırılan avukatın çalışmasının mevzuat hükümlerine uygun hale getirileceği ifade edilmiş olsa da bugüne kadar düzeltici nitelikte gerekli adımlar atılmadığı gibi herhangi bir kanıtlayıcı belge de sunulmamıştır.

Sonuç olarak, bahsi geçen şahsın yasal dayanağı olmadan adli ve idari yargı yerleri ile icra dairelerinde Belediyeyi vekaletle temsil etme yetkisine son verilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Belediye Kira Gelirlerinin Belli Bir Oranının Ortak Hizmet Projesine Süresiz Olarak Tahsis Edilmesi

Belediye ile kuruluş aşamasındaki bir Vakıf arasında gerçekleştirilecek ortak hizmet projesi kapsamında İpsala Belediyesinin en önemli gelir kalemi olan çeltik tarlaları kira gelirlerinin belli bir yüzdesinin süresiz tahsis edilmesine ilişkin Belediye Meclisince karar alındığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14’üncü maddesinde, Belediyenin mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla sosyal hizmet ve yardım yapacağı veya yaptıracığı ile gıda bankacılığı yapabileceği belirtilmiştir.

Kanun’un “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75’inci maddesinde, belediyelerin belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda maddede belirtilen şartlarda ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde, mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği ve bu amaçla kaynak aktarımında bulunabileceği ifade edilmiştir. Aynı maddenin (c) bendinde ise belediyelerin, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 07.06.2005 tarih ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği; diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği belirtilmiştir.

Belediyenin bu kapsamdaki ortak hizmet projelerinin denetimi neticesinde, Belediye Meclisinin 09.08.2024 tarih ve 83 sayılı Kararı’na istinaden bir Vakıfla ortak hizmet projesi gerçekleştirilmesi kararı alındığı tespit edilmiştir. Alınan Karar ile İpsala Kaymakamlığı, İpsala Belediyesi, İpsala Ticaret Borsası, İpsala Esnaf ve Sanatkarlar Odası, İpsala Ziraat Odası, Keşan

Ticaret ve Sanayi Odası ve İpsala Genç İş Adamları Derneğinin Kurucusu olduğu sağlık ve eğitim amaçlı bir vakfa 100.000,00 TL aktarım yapılmasına, ayrıca aynı Karar ile mülkiyeti Belediyeye ait çeltik arazilerinin yıllık olarak kiraya verilmesinden elde edilen gelirin binde 5'inin 2025 yılından itibaren her yıl ve süresiz olarak vakıf hesabına aktarılması hüküm altına alınmış ve bu Karar doğrultusunda ilk kuruluş bedeli karşılığı tutarın ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Fakat bahsi geçen Vakfın kuruluş işlemleri tamamlanıp tescil gerçekleşmediğinden ortak hizmet projesinden bahsedilmesi ve bu amaçla kaynak aktarım kararı verilmesi mümkün gözükmemektedir. Zira, ortada gerçekleştirilecek ortak hizmetin ne olduğu, Belediyenin bu projedeki rolü, projenin hedef ve amaçları, süresi vb. unsurlar belli değildir. Ortak hizmet projesi gerçekleşmemiş olduğundan Belediyenin projeye katkısının ne olacağı da öngörülemez. Ancak 75'inci maddede sayılan şartlara uygun bir proje gerçekleştirildikten sonra Belediyenin projedeki görev ve sorumlulukları belli olacaktır.

Kaldı ki Vakıf kurulmadan, proje belli olmadan Belediyenin süresiz olarak kira gelirinin bir kısmını Vakfa aktaracağı kararı alınmıştır. Oysa ortak hizmet projeleri, belediyelerin görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, belli amaçları gerçekleştirmek üzere, belirli süreli ve birden çok katılımcısı olan uygulamalardır. Bu açıdan belediyelerin bir gelir kalemini süresiz şekilde ve belli bir oranda bu nitelikli projelere özgülmesi uygun bir yaklaşım değildir.

Kamu İdaresi cevabında, belediye ile kuruluş aşamasındaki Vakıf arasında gerçekleştirilecek olan hizmet projesi kapsamında süresiz tahsisten vazgeçildiği ve aktarılan 100.000,00 TL'nin geri alındığı ifade edilse de gerekli kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, ortak hizmet projesinin 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi şartlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi ve Belediyenin bu projedeki sorumlulukları ile paralel olarak katkı sunması gerekmektedir.

BULGU 12: Toplu Ulaşım Tahsilat Sisteminin Mali Risk Taşınması

Belediye araç ve personeli ile gerçekleştirilen toplu taşıma hizmetinden elde edilen bilet gelirlerinin tahsil usulünün önemli mali riskler taşıdığı görülmüştür.

Belediyenin, şehir içi toplu taşımada sıkıntılar yaşandığı gerekçesi ile 06.08.2021 tarih ve 63 sayılı Meclis Kararı almış ve bu kapsamda 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin (f) bendi gereği belediye araç ve personeli ile ücret tarifi üzerinden yolcu taşıma

hizmetine başlamıştır. Bu hizmet karşılığı yolculara verilmek üzere bileti basımı gerçekleşmiş ve toplu taşıma ücret tahsilatı yapılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 3’üncü maddesi kamu kaynağını, borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerler olarak tanımlamıştır. Aynı Kanun’un “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesine göre her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu tutulmuş olup, yetkili kılınmış mercilere hesap vermekle yükümlüdür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesinin (f) bendinde belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla toplu taşıma hizmeti karşılığı tahsil edilen ücretler niteliği itibarıyla bir kamu kaynağıdır. Kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, takip ve tahsilinden sorumludurlar.

İpsala ilçe merkezindeki toplu ulaşım sisteminin yapısına, bu hizmetin verilmesine, Belediyenin bu alandaki uygulamalarına ve tahakkuk-tahsilat sistemine yönelik yapılan incelemeler neticesinde;

- Şehir içi toplu ulaşımın Belediyenin mülkiyetinde olan iki adet araç ve 3 şoför ile günde yaklaşık 18 sefer üzerinden yürütüldüğü,
- Toplu taşımada yolcu taşıma biletlerinin kullanıldığı ve yolculardan ücret tahsil etme işini araç şoförlerinin yaptığı,
- Önceki yıllarda bilet ücretlerini tahsil ve yatırma sorumluluğunun, asli görevi olmamasına rağmen Zabıta Amiri pozisyonundaki bir şahsa verildiği,
- İlgili şahıs tarafından toplanan ücretlerin bir kısmının 2021 ve 2022 yılının belli dönemlerinde Belediye tahakkuk birimine zamanında iletilmediği, tahsilatları toplu olarak ve gecikmeli yatırıldığı, bu konunun Denetim Komisyonunca tespit edilerek konunun yargıya yansıtıldığı,

- Geçmişte gerçekleşmiş bu riske rağmen gerekli kontrol tedbirlerinin alınmadığı ve 2024 yılı içerisinde de bu durumun devam ettiği,
- Toplu taşıma hizmeti veren şoförlerin herhangi bir bilet vermeden tahsilat gerçekleştirdiği, gerçekleşen tahsilatların vardiya değişiminde sayımı yapılmadan araç içerisinde bırakılmak sureti ile görevi alan diğer şoföre devredildiği,
- Toplanan tahsilatların günlük olarak tahakkukunun gerçekleştirilerek Belediye veznesine yatırılmadığı, sorumlu personelin keyfiyetine bağlı olarak tutarların ancak belli seviyeye gelmesi sonrası tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin gerçekleştiği, yapılan incelemede 10 güne varan gecikmeli tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin görüldüğü,
- Toplu taşıma hizmeti veren araçlarda vatandaşa verilmesi gereken ve basımı yapılan biletlerin bulundurulmayıp toplanan tutarlar yatırıldığında tutar karşılığı biletin Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınarak koçan dışındaki kısımların görevlilerce topluca kesildiği,
- Araçlarda binen yolcu sayısı, elde edilen gelir tutarı vb. hususları tespiti ve kontrole yönelik herhangi bir kamera ve kontrol sisteminin olmadığı, dolayısıyla araçların günlük ne kadar gelir elde ettiğinin sağlıklı bir şekilde belirlenemediği,

Tespit edilmiştir.

İpsala ilçe merkezindeki toplu ulaşım hizmetinde yukarıda detaylı olarak yer verilen eksikliklerin bir an önce giderilmesi ve toplu ulaşım sisteminin etkin ve verimli şekilde yönetilmesini sağlamak amacı ile toplu ulaşım kart sistemine geçilme konusunun yetkili karar mercileri tarafından değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususların yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiş ancak hiçbir kanıtlayıcı belge ve yeterli açıklama sunulmamıştır.

Sonuç olarak, mevcut sistemin taşıdığı risklerin bertaraf edilmesi için;

- Toplu taşımada kullanılan araçlara kamera sisteminin kurulması,
- Araçları kullanan şoförlere görevlendirme yazısı yazılarak yolcu taşıma bilet koçanını teslim alma ve bilet satma yetkisi verilmesi,

- Yolcu taşıma bileti kesme işinin, yolcudan ücret alındığı anda yapılmasının sağlanması,
 - Tahsilatların günlük olarak vezneye yatırılması,
- Sağlanmalıdır.

BULGU 13: Su ve Atıksu Tarife Tespitinin Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması

Kurumun asli geliri niteliğinde olan su ve atık su tarifelerinin mevzuat hükümlerine uygun olarak tespit edilmediği, yapılan hesaplamalarda gerçek maliyet değerlerinin kullanılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 2'nci maddesinde;

Atıksu; evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş suları,

Atıksu altyapı tesisleri; evsel ve/veya endüstriyel atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve alıcı ortama verilmesinin sağlandığı sistem ve tesislerin tamamını,

Arıtma tesisi; her türlü faaliyet sonucu oluşan katı, sıvı ve gaz halindeki atıkların yönetmeliklerde belirlenen standartları sağlayacak şekilde arıtıldığı tesisler olarak tanımlanmıştır.

Çevre Kanunu'nun "İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü" başlıklı 11'inci maddesinde ise atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların, bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda olduğu, bu hizmetlerden yararlananlardan, idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı, bu maksatla tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetlerin dışında kullanılamayacağı, atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin sorumlu olduğu,

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde sürdürülebilir atıksu

hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu,

Hüküm altına alınmıştır.

27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ile atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi esasları düzenlenmiştir.

Atıksu hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder ilkelerinin kullanılması esastır.

Yönetmelik gereği “Kirleten öder ilkesi”; atıkların oluşturduğu veya oluşturması muhtemel çevresel kirlenme ve bozulmayı önlemek, sınırlandırmak, gidermek ve çevrenin iyileştirilmesini sağlamak için yapılan ve/veya yapılacak tüm yatırımların ve harcamaların kirletenler veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağını ifade etmektedir.

Yönetmelik’in 14’üncü maddesinde, atıksu altyapı yönetimlerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler detaylı olarak belirtilmiş olup tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından “Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz” adıyla yayımlanmıştır.

Yapılan incelemede, Belediyenin su ve atıksu ücretini mevzuatta belirtilen maliyet esasına dayalı şekilde belirlemediği tespit edilmiştir.

Su ve atıksu ücret tarife tespitinin hukuki düzenlemelere uygun şekilde yapılmaması; tarife esas teşkil eden unsurlara göre daha yüksek tutarlı bir tarife belirlenmesine sebep olabileceği gibi tarifenin düşük belirlenmesine ve buna bağlı olarak maliyetlerin karşılanamamasına da yol açılabilir.

Şeffaflık, hukuk devletinin vazgeçilmez unsurlarındandır. Kurum tarafından su ve atıksu tarife bedellerine ilişkin gerçekçi bir maliyet hesabının yapılarak Kuruma ait internet sitesinde açıklanması ile abone konumunda olan vatandaşların faturalara yansıtılan bedellere ilişkin maliyet/kâr oranlarını denetleyebilmesi ve hangi hizmetin karşılığında ne bedel ödediğini bilmesi vatandaşın Kuruma olan güvenini artırarak yükümlülüklerini yerine getirme

noktasında istekli davranmasına vesile olacaktır.

Sonuç olarak, su ve atıksu tarife bedellerinin ilgili mevzuatın öngördüğü şekilde maliyet hesabı doğrultusunda hesaplanarak güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Taşınmaz Kira Bedellerinin Piyasa Rayiçlerine Göre Güncellenmemesi Nedeni ile Bazı Kiraların Çok Düşük Kalması

Belediye mülkiyetindeki taşınmazların kira bedellerinin sözleşme gereği arttırılmasına rağmen; kira bedellerinin taşınmazın konumu, çevresi, niteliği, kullanım şekli, gibi kira bedeline etki eden tüm nitelikler karşılaştırılmak suretiyle güncellenmediği; bunun sonucunda kira bedellerinin günün emsal ve rayiçlerine göre düşük kaldığı görülmüştür.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun kira bedelinin belirlenmesini düzenleyen 344'üncü maddesinin (17/1/2019 tarihli ve 7161 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesiyle) birinci ve ikinci fıkrasında yer alan “üretici fiyat endeksindeki artış” ibareleri “tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim” şeklinde değiştirilmiştir.

Anılan Kanun'un 344'üncü maddesine göre; “*Tarafların yenilenen kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmaları, bir önceki kira yılında tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim oranını geçmemek koşuluyla geçerlidir. Bu kural, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de uygulanır.*

Taraflarca bu konuda bir anlaşma yapılmamışsa, kira bedeli, bir önceki kira yılının tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim oranını geçmemek koşuluyla hâkim tarafından, kiralananın durumu göz önüne alınarak hakkaniyete göre belirlenir.

Taraflarca bu konuda bir anlaşma yapıp yapılmadığına bakılmaksızın, beş yıldan uzun süreli veya beş yıldan sonra yenilenen kira sözleşmelerinde ve bundan sonraki her beş yılın sonunda, yeni kira yılında uygulanacak kira bedeli, hâkim tarafından tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim oranı, kiralananın durumu ve emsal kira bedelleri göz önünde tutularak hakkaniyete uygun biçimde belirlenir. Her beş yıldan sonraki kira yılında bu biçimde belirlenen kira bedeli, önceki fıkralarda yer alan ilkelere göre değiştirilebilir...” hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan 6098 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesinde, işyeri kiralarında, 11.01.2011 tarih ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 323, 325, 331, 340, 342, 343, 344, 346 ve 354' üncü maddelerinin 01.07.2012 tarihinden itibaren 8 yıl süreyle uygulanmayacağı; kira

sözleşmelerinde bu maddelerde belirtilmiş olan konulara ilişkin olarak sözleşme serbestisi gereği kira sözleşmesi hükümleri tatbik olunacağı belirtilmiştir.

Bu madde hükmü ile Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı ve Hukuk Genel Kurulu Kararı'nda belirtilen üç yıllık süre beş yıl olarak değiştirilmiştir. Bu hükmün yürürlüğü 6353 sayılı Kanun'la işyeri kiralari bakımından 01.07.2020 tarihine ertelenmiştir.

Böylece 01.07.2020 tarihine kadar kira sözleşmeleri bakımından Yargıtayın 6570 sayılı Kanun dönemindeki yerleşik uygulamalarına devam edilmesi, diğer bir ifadeyle kira bedellerinin ilk üç yıl sözleşmede belirlenen oranda artırılması, her 3 yılın sonunda ise emsale göre belirlenmesi gerekir. 01.07.2020 tarihinden sonra ise bu belirlemenin 5 yıllık kiracılık sonunda yapılabilmesi söz konusudur.

Belediyenin Taşınmaz kiralamalarına yönelik yapılan inceleme neticesinde;

- İpsala Belediyesinin mülkiyetinde bulunan 119 adet taşınmazdan, 24 tanesinin kira sözleşme süresi devam etmekte olup, 95 tanesinin kira sözleşme süresi sona ermesine rağmen ihale yapılmadan TEFE/TÜFE oranında artış yapılarak kiralamanın devam ettiği,
- 119 kiracıdan 76 kiracı, 10 yıldan 39 yıla kadar kiracılık ilişkisini sürdürmekte olup bugüne kadar sözleşmede belirtilen artış dışında emsale göre son derece düşük kalan kiralar için rayiç tespiti yapılarak kiraların güncellenmediği,
- Mali yıl sonu itibari ile kira bedellerine bakıldığında en düşük kira bedelinin 94,00 TL olduğu, 500,00 TL ve altı kira bedeli ödeyen kiracı sayısının 27 adet; 500,00 TL ile 1.000,00 TL arası kira ödeyen kiracı sayısının ise 47 adet olduğu, bunların tamamına yakının kira sözleşme süresi biten kiracılar olduğu,

Tespit edilmiştir.

Kira bedellerinin emsal değerler karşısındaki durumuna bir örnek açısından mülkiyeti İpsala Belediyesine ait İpsala Sınır Kapısı güzergahı üzerindeki ana yolda yer alan ve motel (407 m² taban alanlı, 10 oda ve 20 yataklı) ve restoran hizmeti veren bir taşınmazın kira bedelinin yalnızca aylık 7.912,00 TL olması emsal güncellemesinin yapılmamasının ve kira sözleşme süresi bitmesine rağmen yasal artış ile kiracılık ilişkisinin uzun yıllardır sürdürülmesinin sonucudur.

Benzer şekilde Bozkurt Mahallesi 101 ada 41 parselde bulunan ve “1000 ve 300 m²’lik kargir depo” olarak kiralandan, konum itibari ile İpsala Sınır Kapısı ana güzergahında ve değerli bir yerde bulunan yerin kira bedelinin de 8.886,00 TL olduğu tespit edilmiştir. Yerinde yapılan denetimlerde, depo olarak kiralandan yerde ticari faaliyet olarak gıda üretimi yapıldığı da görülmüştür.

Belediye taşınmazlarının ilk kira başlangıçlarının çok eski yıllara dayanması, sözleşme sürelerinin sonunda yeniden ihale yapılmayarak sözleşme sürelerinin sürekli uzatılması, bu tarihe kadar kira sözleşmelerinde hiç emsal uygulanmaması sonucunda Belediyeye ait taşınmazların kira bedelleri emsallerine ve piyasa rayiçlerine göre çok düşük kalmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, tespitlere ilişkin hususların giderilerek gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiş, ancak kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesini ve kullanılmasını sağlama sorumluluğu çerçevesinde;

- Kira sözleşmesi ve şartnamelerin 6098 sayılı Kanun hükümlerine göre yeniden ve detaylı olarak düzenlenmesi,
- Sözleşme süresi biten taşınmazlar için emsal değeri yansıtacak şekilde tahmini bedelin tespit edilerek ihaleye çıkılması,
- 5 yılı aşan kiracılık ilişkisinin sonunda komisyon marifetiyle taşınmazın konumu, çevresi, niteliği, kullanım şekli, gibi kira bedeline etki eden tüm nitelikler karşılaştırılmak suretiyle emsal ve rayiç kira bedelleri göz önünde tutularak mevcut kiraların güncellenmesi için gerekli çalışmaların yapılması,
- Kira sözleşmesine aykırı davranan kiracıların tespiti için Belediye tarafından gerekli kontrollerin düzenli olarak yapılarak aykırı davrananlar hakkında gerekli yaptırımların uygulanması,

Gerekmektedir.

BULGU 15: Pazar Yerinde Faaliyet Gösteren Esnaftan Düzenli Olarak İşgaliye Harcı Alınmaması

İpsala ilçesinde haftanın belli günü kurulan halka açık pazar bölgesinde faaliyet gösteren esnaftan işgaliye harcının bazı aylar alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun;

“Konu” başlıklı 52'nci maddesinde; *Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi halinde, İşgal Harcına tabi olduğu, pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezar yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali ile yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgalinin işgal harcının konusunu oluşturduğu*,”

“Mükellef” başlıklı 53'üncü maddesinde; *“İşgal Harcını, işgali harca tabi yerleri 52'nci maddede yazılı maksatlarla işgal edenlerin ödemekle mükellef olduğu”*,

Hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Kanun'un “Harcın tarifesi” başlıklı 56'ncı maddesinde ise İşgal Harcı tarifesi tablo halinde belirlenmiştir.

Harç; kamu kuruluşlarının sundukları bazı hizmetler karşılığında, bu hizmetlerden yararlananlardan alınan ödemelerdir. Bu ödemenin doğması için toplum yararı sağlanmış olabileceği gibi, özel fayda sağlanmış da olabilir. Harçlar zorunludur, kişilerin tercihiyle bağlı bir husus değildir.

Her hafta çarşamba günleri İpsala merkezinde kurulan pazar yerinde yapılan yerinde denetim ve 2024 yılı eylül ayına kadar olan 8 aylık dönem kayıtlarının incelenmesi sonucunda;

- 32 hafta kurulan pazar yerinden nisan ve mayıs aylarının bazı haftalarında olmak üzere sadece 5 hafta işgaliye harcı tahsilatı yapıldığı kalan 27 hafta boyunca işgaliye harcı alınmadığı, bunda sorumluluğu olan personel hakkında da herhangi bir işlem tesis edilmediği,
- Kapalı Pazar yerinde tezgâhı bulunan esnaf dışında, pazar yeri dışındaki arsa ve yol üzerine tezgâh açan esnafın da olduğu, ancak bunlardan birkaçı dışında hiçbirinden işgaliye alınmadığı,

Tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun ilgili maddelerinden de anlaşılacağı üzere, semt pazarlarında belediyenin yerini kullanan esnaftan işgaliye harcı tarifesindeki harç tutarının tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususlar ile ilgili olarak da gerekli işlemlere başlanılacağı ifade edilmiş ancak tespitlerin gereğinin yapıldığına ilişkin kanıt niteliğinde herhangi bir belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, gelir kaybı dolayısıyla oluşacak kurum zararlarının önlenmesi açısından idare tarafından pazar yeri tahsis edilen veya pazar tezgâhı açan esnaftan Belediye tahsildarlarınca alınmayan işgal harcının alınması, bu ihmalde sorumluluğu olanların tespit edilerek gerekli disiplin sürecinin başlatılması ve Pazar Yeri Yönetmeliği'ne uygun hareket edilmesinin sağlanması açısından belediye zabıtalарınca gerekli kontrollerin aksatılmadan ve düzenli olarak sağlanması gerekmektedir.

BULGU 16: Reklam Panosu Kiralama Hizmetinin Sağlıklı Şekilde Yürütülmemesi

Belediyenin sorumluluk alanında bulunan reklam amaçlı panoların usulüne uygun olarak işletilmediği görülmüştür.

Belediye mücavir alan içerisinde 5 ayrı yerde olmak üzere 25 adet reklam kapasiteli, (2x3) metrelik ebatla reklam panoları (Billboard) bulunmaktadır. Belediye tarafından yaptırılan bu billboardlar İpsala Belediyesi tarafından işletilmektedir.

Belediyenin gelir unsurlarından olan billboard kiralama gelirlerinin incelenmesi neticesinde;

- Gelir tarife cetvelinde billboardlardan alınacak kiralama ücreti Belediye Meclisi tarafından belirlenmesine rağmen bunların kullanım ve kullandırılmalarına yönelik herhangi bir karar ya da düzenleyici işlem tesis edilmediği, bu nedenle bu alanda görev ve yetki boşluğu olduğu, yeterli kontrol yapısının tesis edilmediği,
- Bu eksiklik nedeni ile boş bulunan billboardların Belediye izni olmaksızın üçüncü kişilerce kullanılabildiği ve ancak tesadüfi olarak tespiti halinde ücret alınabildiği,
- 17.09.2024 tarihinde yapılan yerinde tespit neticesinde, 3 ayrı bölgede bulunan 4 ayrı billboarda Belediyeden izin olmaksızın ve herhangi bir ücret ödenmeksizin bir işletme tarafından reklam asıldığı,

Tespit edilmiştir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususları düzeltici herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Belediyenin tasarrufunda olan bu alanların kullanımına yönelik riskleri ortadan kaldıracak şekilde gerekli düzenlemelerin yapılması, bu konuda yetki ve sorumlulukların belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Su Abonelik Sözleşmesinin Yetersiz Olması ve 2024 Yılı Aboneleri ile Sözleşme İmzalanmaması

Belediye ile su aboneleri arasında temel hukuki düzenleme olan abonelik sözleşmelerinin yeterli hükümleri içermediği, sözleşmede bulunması zorunlu olan bilgilerin önemli bir kısmının yer almadığı ve 2024 yılında abone olanlarla sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

Belediyeler veya bağlı kuruluşlar tarafından yürütülen su ve kanalizasyon hizmetlerine yönelik önemli düzenlemeler getiren 03.04.2012 tarih ve 28253 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik gereği Abonelik Sözleşmesi Belediye ve bağlı kuruluşları ile başvuru sahipleri arasında yapılan su veya kanalizasyon hizmetlerine ilişkin sözleşme olarak tanımlanmıştır.

Bu açıdan abonelik sözleşmesi iki taraf arasında su hizmetine yönelik düzenleme ve yaptırımları içeren temel hukuki metinlerdir.

Aboneliğin kurulması, aboneliğin tarife tipi, güvence bedeli, aboneliğin kapatılması, devri, abonelerin uyması gereken kurallar ve yaptırımlar gibi pek çok husus bu sözleşmelerde düzenlenmelidir. Olası hukuki bir anlaşmazlıkta temel alınan esaslar bu sözleşme hükümleridir.

24.01.2015 tarih ve 29246 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Abonelik Sözleşmeleri Yönetmeliği, abonelik sözleşmesini, “tüketicinin belirli bir mal veya hizmeti sürekli veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşme” olarak tanımlamış ve abonelik sözleşmelerine ilişkin uygulama usul ve esaslarını düzenlemiştir.

Yönetmelik’in ikinci bölümünde sözleşmenin şekli ve içeriği konusu ayrıntılı olarak düzenlenmiş, diğer hükümler yanında abonelik sözleşmesinin feshi ve sonuçları detaylı olarak belirlenmiştir. Yönetmelik’in, “Sözleşmenin zorunlu içeriği” başlıklı 6’ncı maddesinde ise abonelik sözleşmelerinin içeriği ve sözleşmelerde bulunması zorunlu unsurlar belirlenmiştir.

Belediyenin su abone sistemine yönelik yapılan inceleme sonucunda,

- Hukuki düzenlemeler gereği abonelik sözleşmesinde bulunması gereken unsurların birçoğunun bulunmadığı ve tip sözleşmenin yetersiz hazırlandığı,
- Halen uygulanan abonelik sözleşmesinin 2024 yılında abone olan kişilere imzalatılmadığı, dolayısıyla ortada hukuken geçerli bir sözleşmenin olmadığı,

Tespit edilmiştir.

Su ve kanalizasyon hizmetlerinde İpsala Belediyesi özelinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin Belediye Meclisince karar bağlanmış herhangi bir iç düzenleme olmaması nedeni ile abonelik sözleşmelerinin detaylı olarak düzenlenmesi daha da önem arz etmektedir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiştir. Ancak düzeltme işlemlerine ilişkin kanıtlayıcı belge ve yeterli açıklama sunulmamıştır.

Belediyenin abonelik sözleşmelerinin bu açıdan yeniden düzenlenerek eksikliklerinin giderilmesi ve abonelerin tümüne uygulanacak şekilde yürürlüğe konulması gerekmektedir.

BULGU 18: Borçlu Abonelerin Su Kesme İşlemlerinin Zamanında Yapılmaması Nedeniyle Kurum Alacaklarının Tahsilinin Zorlaşması

Belediye tarafından verilen su hizmetinden faydalanan abonelerden borçlarını ödemeyenlere karşı gerekli tedbirlerin alınmadığı, su kesme işleminin uygulanmadığı, bu durumun, abonelik teminatını aşan borç tutarlarının tahsil edilememesine neden olduğu görülmüştür.

Abonelerle Belediye arasında bağitlanan Su Abonelik Sözleşmesi'nin 12'nci maddesinde, borcunu ihtarnameye rağmen zamanında ödemeyen abonenin suyunun kesileceği belirtilmiştir.

Su hizmeti veren su ve kanalizasyon idareleri ile belediyelerin genel ve hukuki uygulaması, su aboneliğinden kaynaklanan borcunu zamanında ve ihtarla rağmen ödemeyenlerin suyunun kesilmesi ve gecikme faizli birikmiş alacağın tahsili işlemlerinin başlatılmasıdır.

19.12.2018 tarih ve 30630 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun ile bu Kanun’un 9’uncu maddesine dayanılarak çıkarılan Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Yönetmelik hükümleri, abonelik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmetten kaynaklanan para alacaklarına ilişkin haciz yoluyla ilamsız icra takiplerine ilişkin hükümleri içermektedir.

Su borcu ile su borcundan kaynaklı kesme işlemindeki gecikme Yargıtayın birçok davasına (3.Hukuk Dairesinin, 2013/16333, 2019/2524, 2014/3942 sayılı kararları gibi) konu olmuştur. Bu konudaki Yargıtay kararları incelendiğinde, suyu zamanında kesmeyen idare “müterafik kusurlu” kabul edilmiş ve bu kusurdan kaynaklı ana borç dışındaki gecikme zammının veya faizin alınmamasına ya da indirimle alınmasına hükmedilmiştir.

Gecikme cezası veya faiz kaybı yanında, su borcundan kaynaklı kesme işleminin gecikmesinin yaratacağı hukuki süreç idare açısından yargılama gideri, icra takip masrafı, harç ödemesi vb. masrafları da beraberinde getirecektir.

Belediyenin su hizmetine yönelik iş ve işlemlerin incelenmesi neticesinde;

- 187 abonenin su aboneliğinden kaynaklanan borcunu ödemediği, 87 aboneye 3 ve üstünde ihbarname gönderildiği, bazı abonelere ise 20’yi aşan ihbarname gönderildiği,
- Belediyenin vadesi geçmiş toplam su alacağının 263.615,00 TL ye ulaştığı,
- Belediyeye borçlarını düzenli ödemeyen abonelerin varlığına rağmen Abonelik Sözleşmesi gereğinin yerine getirilip su kesme işleminin uygulanmadığı ve bu alacaklar için hukuki tahsil sürecinin başlatılmadığı,

Tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; Belediyenin alacaklarının güvence altına alınabilmesi ve hukuki ihtilaf sayısının azaltılarak kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesini teminen abonenin mevcut borcunun, ödemiş olduğu teminat bedelini aşmasından önce gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 19: Belediye Gelirlerinden Olan Harcamalara Katılma Paylarının Alınmaması

Belediye gelirlerine yönelik yapılan inceleme neticesinde; Belediyenin harcamalara katılma payı almasını gerektirecek giderleri olmasına rağmen bu nitelikli payları almadığı görülmüştür.

Belediyeler tüzel kişiliği haiz yerel yönetim ve hizmet birimleri olup, yerel kamu hizmetlerini ifa ederler. Bu yönetimlerin kendilerinden beklenen hizmetleri ifa edebilmeleri için birtakım gelirlerinin bulunması veya hizmetler için yaptıkları harcamalara, bu hizmetten yararlanan kişilerin de katılması gerekir.

Harcamalara katılma paylarının neler olduğu, hangi durumlarda alınacağı, hesaplamanın nasıl yapılacağı gibi hususlar 26.05.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Harcamalara Katılma Payları" başlıklı Üçüncü Kısımında ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Kanun'un 86'ncı maddesinde "Yol harcamalarına katılma payı", 87'nci maddesinde "Kanalizasyon harcamalarına katılma payı" ve 88'inci maddesinde "Su tesisleri harcamalarına katılma payı" detaylı olarak düzenlenmiş ve hangi şart ve durumlarda bu payların tahakkuk edileceği belirtilmiştir. İzleyen maddelerde ise payların nasıl hesaplanıp, tahakkuk ettirilip ilan edileceği hususları ile tahsiline ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Kanun'un "Payların tahakkuk şekli" başlıklı 90'ıncı maddesinde, Yol Harcamalarına Katılma Payının, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri ile Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir.

Kanun'un "Tahakkuk zamanı" başlıklı 91'inci maddesinde; harcamalara katılma paylarının tahakkuku, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılacağı, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul edilmesi halinde, bu paylar, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirileceği, "Payların ilanı" başlıklı 92'nci maddesinde ise; yazılı esaslar dairesinde hesaplanan payların, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve

mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibariyle düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunacağı ayrıca katılma payları tutarlarının mükelleflere ayrıca tebliğ olunacağı belirtilerek payların hesaplanması, tahakkuku ve tahsili usulü açıklanmıştır.

Belediye Gelirleri Kanunu'nun harcamalara katılma payının tahsil şeklini düzenleyen 93'üncü maddesinde, harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesinin belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirileceği, söz konusu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesinin payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar edeceği ve pay ödenmedikçe intikal işleminin yapılmayacağı ifade edilmektedir. Söz konusu maddede, gayrimenkule ait su tesisi ve kanalizasyon harcamalarına katılma payı ödenmeden tapuda devir işleminin gerçekleşmeyeceği anlaşılmaktadır.

Kanun'un “Yönetmelikte tespit olunacak hususlar” başlıklı 94'üncü maddesinde, harcamalara katılma paylarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkartılacak bir yönetmelik ile düzenleneceği belirtilmiş, bu kapsamda 21.08.1981 tarih ve 17435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik'te de Kanun'da belirtilen hususlara değinilmiş, bazı hususlarda detaylı açıklamalar yapılmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in 24'üncü maddesi; Harcamalara Katılma Payına tabi gayrimenkullerin bir listesinin belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirileceği, gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesinin payın tahsilini sağlamak üzere ilgili belediyeyi haberdar edeceği ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılamayacağı hususlarına yer vermiştir.

Adı geçen Kanun'un “Usul hükümleri” başlıklı 98'inci maddesinde ise; bu Kanun'da aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun'a göre alınacak katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere, harcamalara katılma payının yapılan hizmet sonrasında gerçek gider üzerinden hesaplanması ve alınacak pay tutarının gayrimenkullerin vergi değerlerine oranlanarak dağıtılması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, bugüne kadar Belediye tarafından yukarıda yer alan Kanun ve

Yönetmelik hükümlerine uygun işlem yapılmadığı, harcamalara katılma paylarının 2464 sayılı Kanun'da belirtilen usuller ile hesap ve tahakkuk ettirilerek tahsilatının gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususları düzeltici herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtildiği üzere harcamalara katılma paylarının ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda hizmetten faydalananlardan alınması gerekmektedir.

BULGU 20: Tahakkuk Eden Alacakların Tahsilinde Yasal Düzenlemelere Uyulmaması

Tahakkuku yapılan alacakların tahsil sürecinin hukuki düzenlemelere uygun olarak tamamlanmaması nedeni ile Belediye için gelir kaybı riski olduğu ve Belediye alacaklarının etkin şekilde takip edilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesine göre belediye başkanı, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak ve sayılan diğer görevleri yanında belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekten birinci dereceden sorumludur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde, muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri olarak açıklanmış olup bu işlemleri yürütme sorumluluğu muhasebe yetkilisine verilmiştir.

Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur.

Kanun'un "Kamu zararı" başlıklı 71'inci maddesinde ise idare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması kamu zararının belirlenmesinde esas alınacak hususlar arasında sayılmaktadır.

Bu itibarla, Belediyenin gelir ve alacaklarının hukuki düzenlemelere uygun olarak etkin şekilde takip ve tahsil edilmesi belediye mali yapısının aksamaması ve gelir zamanaşımı riskinden kamu zararı doğmaması açısından son derece önemlidir.

Belediye alacakları temelde iki farklı nitelikli alacaklardır. Bunlardan ilki 6183 sayılı Kanun kapsamında olan (vergi, resim, harç vb.) alacaklardır. Diğer alacaklar ise belediyenin taraf olduğu sözleşmelerden kaynaklı (kira, su alacakları vb.) alacaklardır.

Her iki alacak türünün belediyelerce takip ve tahsil süreci farklı hukuki düzenlemelere göre yapılmaktadır. Vergi, resim, harç vb. alacaklar için 6183 sayılı Kanun'un belirlediği sürece uygun iş ve işlemlerin yürütülmesi gerekirken, belediyenin taraf olduğu sözleşmelerden kaynaklı alacaklar için 2004 sayılı İcra İflas Kanunu ile 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun hükümleri geçerlidir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 20.01.2020 tarih ve 14399437/13357 sayılı Genelgesi'nde abonelik sözleşmesinden kaynaklanan su alacaklarının takibinin hangi usullere göre yapılacağı hususlarına açıklık getirilmiştir. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un "Abonelik Sözleşmeleri" başlıklı 52'nci maddesi gereğince su alacaklarının abonelik sözleşmesinden kaynaklanan alacaklar olduğuna vurgu yapılarak 7155 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Mahalli idareler sözleşmeden kaynaklanmayan alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerini Vergi Usul Kanunu'na, takip ve tahsil işlemlerini ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak yapmak zorundadır.

6183 sayılı Kanun'un sırasıyla 37, 54, 55, 60, 62, 64, 75, 76, 84, 90, 111, 114 ve 115'inci maddelerinde tahsilata ilişkin olarak idarelerin izlemesi gereken kanuni süreçleri belirlemiştir. Bu maddelerde özetle şu hususlar hüküm altına alınmıştır:

Öncelikle amme borçlusuna bir "ihbarname" düzenlenir ve ihbarname tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar 3 ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, mal bildirimini gerçeğe aykırı surette

yaptığı takdirde ise 3 aydan 1 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı bildirilir.

Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise “*haciz varakası*” düzenlenerek haciz işlemlerine başlanır. Borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haciz olunur. Haczedilen menkul ve gayrimenkuller hakkında Kanun'un 84 ve 90'ıncı maddeleri uyarınca satış işlemlerinin başlatılması zorunludur. Haczedilen menkul mallar haciz yapıldığı tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satışa çıkarılırken, haczedilen gayrimenkullerin satışına başlanabilmesi için satış komisyonunun kurulması ve satış işlemlerinin bu komisyona havale edilmesi Kanun'un emredici hükmüdür.

Ancak yapılan mal varlığı araştırması sonucu, borçlunun mal varlığının olmadığına tespiti veya haczedilen malların alacağı karşılayamayacağına kesin olarak anlaşılması halinde borçlu aciz halinde sayılır. Bu durumda bir “*aciz vesikası*” düzenlenerek borçlunun mali durumunun zamanaşımı süresi içinde devamlı takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan tüm bu işlemler neticesinde hala borçlu borcunu ödemiyor veya borçluya ulaşılamıyorsa artık idarenin yapması gereken, Kanun'un 110 ila 114'üncü maddelerinde yazılı suçlar için alacaklı amme idaresinin o mahaldeki en büyük memuru (illerde vali, ilçelerde kaymakam) tarafından “*cumhuriyet savcılığına ihbar*” yükümlülüğünü yerine getirip bu alacakların artık Cumhuriyet Savcılığı tarafından takibini sağlamaktır.

Yapılan incelemede;

- Belediye tarafından yapılması gereken ve yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen işlemlerin zamanında başlatılmaması veya tamamlanmaması nedeni ile alacakların etkin şekilde tahsil edilemediği,
- 6183 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesi gereği cebren tahsil yoluna gidilmediği,
- 6183 sayılı Kanun'un 55'inci maddesi gereği amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun “ödeme emri” ile tebliğ edilmediği,
- 6183 sayılı Kanun'un 55'inci maddesi gereği borçlu taraftan mal bildirimini yapması istenmediği,

- 6183 sayılı Kanun'un 62'nci maddesi gereği Belediye alacakları konusunda herhangi bir haciz işlemi yapılmadığı gibi icra takibine yönelik de gerekli adımların atılmadığı,
- Abonelik sözleşmesinden kaynaklanan su alacaklarının takibinde 7155 sayılı Kanun hükümlerine uygun hareket edilmediği,

Tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen usul işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirilmesi ve belediye alacaklarının etkin şekilde tahsili için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 21: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödenğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2024 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; bu Kanunun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşılamayacağı ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, idarelerin yaklaşık maliyeti 2.076.108,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL'yi, diğer idarelerin ise 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin

alımlar hariç 22’nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanan “4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 62’nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ’in “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinin 2’nci fıkrasında; Kanun’un 62’nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun’un gerek 21’inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlar hariç 22’nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği, 3’üncü fıkrasında ise Kanun’un 21’inci maddesinin (f) bendi ve 22’nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından detayı aşağıdaki tabloda yer alan mal alımlarına ilişkin ayrılan bütçenin %52,49’luk kısmının, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında kullanıldığı ve bütçeye konulan ödeneklerin %10’nun, Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 11: 21/f ve 22/d Kapsamında Yapılan Mal Alımları

Alım Türü	Ödenek Tutarı (TL) (A)	Harcama Tutarı (TL) (B)	Harcama Oranı (B/A*100) (%)
Mal	31.313.000,00	16.436.552,62	52,49

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde, açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu ve diğer ihale usullerinin Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabileceği ifade edilmiştir. Söz konusu bu hükümlerden, Belediyenin ihtiyaç duyduğu mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini öncelikle temel ihale usulleri ile yapması gerektiği, 4734 sayılı Kanunun 21/f ve 22/d maddelerinin temel bir ihale usulü olmadığı ve dolayısıyla bu usullerin ancak açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulünün yapılmasının mümkün olmadığı özel hallerde kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup bundan sonraki süreçte söz konusu hususun mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin öncelikle açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılması, bunlar dışında yapılacak 21/f ve 22/d maddeleri kapsamındaki harcamalarda, harcama yapılmadan önce her bir alım için bütçede yer alan toplam ödeneklerin %10'nun aşılp aşılmadığının kontrol edilmesi ve bu oranın aşılmasının söz konusu olduğu durumlarda ise alım yapılmadan önce Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınması gerekmektedir.

BULGU 22: Tasarruf Tedbirleri Genelgesine Aykırı Olarak Festival Düzenlenmesi

Belediyenin, Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'ne aykırı olarak 23'üncü İpsala Çeltik Festivali ve Tarım Fuarı adı altında organizasyon düzenlediği görülmüştür.

17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Tasarruf Tedbirleri" konulu ve 2024/7 sayılı Genelge'nin "Temsil, Tören, Ağır lama ve Tanıtım Giderleri" başlığında; uluslararası toplantılar ile milli bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler düzenlenmeyeceği, hediye verilmeyeceği ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 23'üncü İpsala Çeltik Festivali ve Tarım Fuarı adı altında organizasyon düzenlendiği, festival kapsamında sahne alacak sanatçıların sahne ücreti ve ekibinin konaklama, ulaşım, yeme-içme vb. harcamaları için "Konser Sözleşmesi" adı altında ve 4.000.000,00 TL (KDV Dahil) tutarında hizmet alımı, yine festivalde yağlı güreş organizasyonu yapılması için "Güreş Müsabaka Organizasyonu Sözleşmesi" adı altında 1.830.000,00 TL (KDV Dahil) tutarında hizmet alımı, bu ödemelerin dışında festivalde sahne alacak diğer yerel sanatçılar ve drone video çekimi, davetiye basımı, çiçek ve çikolata alımı gibi harcamalar için de 679.889,76 TL tutarında ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Diğer yandan Belediyenin düzenlemiş olduğu bahse konu festivalde fuar alanı olarak hizmete açılan alan içerisinde, çeşitli sektörlerden katılan gerçek ve tüzel kişilere stant yeri kiralanmış ve bu işlemlerden toplam 4.140.000,00 TL tutarında sergi fuar geliri elde edilmiştir.

Belediye tarafından Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'nde yer alan hükme istinaden 22.05.2024 tarihli bir yazı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler

Genel Müdürlüğünden festival düzenlenmesi için izin talebinde bulunulduğu görülmüştür. Söz konusu izin talebine Bakanlık tarafından gönderilen 13.06.2024 tarih ve 9768766 sayılı cevap yazısında, “... belediyenin görev alanında bulunmayan herhangi bir faaliyette bulunulmaması ve bu kapsamda harcama yapılmaması; belediyenin görev alanında kalan konularda yapılacak olan etkinliklerde ise, 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesinde belirtilen hususlara riayet edilmek kaydıyla yapılacak etkinliklerin idareniz takdir ve sorumluluğunda olduğu hususunda” denilmektedir.

Bakanlık tarafından Belediyeye gönderilen cevapta, belediyenin bahse konu festival ve fuar organizasyonunun, ancak Tasarruf Tedbirleri Genelgesi’ne aykırılık oluşturmuyor ise yapılabileceği ve yapılacak herhangi bir etkinliğin takdir ve sorumluluğunun da Belediyeye ait olduğu ifade edilmiş olup, festival düzenlenmesine ilişkin bir iznin verilmediği görülmektedir.

Söz konusu festival, uluslararası toplantı veya milli bayram niteliğinde olmadığından Genelge’nin istisna tuttuğu bir organizasyon olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle yapılan festival Genelge hükümlerine aykırı olarak düzenlenmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup bundan sonraki benzer iş ve işlemlerde, tespit edilen husus doğrultusunda hareket edileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin kamu kaynaklarının korunması amacıyla kamu harcamalarında tasarruf yapılmasını öngören Tasarruf Tedbirleri konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi’nde yer alan hükümlere uygun işlem tesis etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 23: Taşınır Mal Yönetim Süreçlerinin Etkili İşletilmemesi

Belediyenin 2024 yılı taşınır işlemlerinin Taşınır Mal Yönetmeliği’ne uygun şekilde yürütülmediği görülmüştür.

A) Dayanıklı Taşınırlara Taşınır Kayıt Yetkilileri Tarafından Sicil Numarası Verilmemesi

Yapılan fiili ve fiziki incelemeler sonucunda; Belediye tarafından dayanıklı taşınırlara sicil numarası verilmediği tespit edilmiştir.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Dayanıklı taşınırların numaralandırılması” başlıklı 36’ncı maddesinde; giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği

ve bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Söz konusu işlemin yapılmaması taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesi, kullanılması ve kontrolü bakımından sorun teşkil edecek ve taşınır yönetim hesabının doğru veri sunacak şekilde hazırlanamamasına neden olacaktır.

Kamu İdaresi cevabında; dayanıklı taşınırlara sicil numarası verilmesi işlemine başlandığını ifade etse de savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunmamıştır.

İlgili Yönetmelik hükümleri gereğince dayanıklı taşınırlara sicil numarasının verilmesi ve taşınır kod sisteminin oluşturulmasının sağlanması gerekmektedir.

B) Taşınır Kayıt ve Kontrol Yetkilisinin Atanmaması ve Taşınır Kontrol Yetkisi ile Taşınır Kayıt Yetkisinin Aynı Kişide Birleşmesi

Belediye tarafından yapılan görevlendirmeler incelendiğinde; bazı müdürlüklere henüz taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin atanmadığı ve söz konusu müdürlüklerde taşınır kontrol yetkilisi görevinin harcama yetkilisi tarafından yapılmadığı, bazı müdürlüklerde ise taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevinin aynı kişide birleştiği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde; taşınır kayıt yetkililerinin yeterli bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilmesinin gerektiği, ihtiyaç duyulması halinde birden fazla harcama biriminin taşınır kayıtlarının bir taşınır yetkilisi tarafından yürütülebileceği, taşınır kontrol yetkililerinin, harcama yetkililerince, taşınır kayıt yetkilisinin yapmış olduğu kayıt ve işlemleri kontrol etmek üzere yardımcılarında veya bunların bir alt kademesindeki yöneticileri arasından görevlendirileceği, personel yetersizliği nedeniyle taşınır kontrol yetkilisi görevlendirilemeyen harcama birimlerinde bu görevin harcama yetkilisi tarafından yerine getirileceği ve taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevinin aynı kişide birleşmeyeceği belirtilmiştir. Maddenin devamında ise taşınır kayıt yetkililerinin ve taşınır kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları sıralanmıştır.

Yapılan incelemede, bazı müdürlüklere henüz taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin atanmadığı ve taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevinin aynı kişide birleştiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi atamasının yapıldığını ifade etse de savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunmamıştır.

Taşınır kayıt yetkililerinin ve taşınır kontrol yetkililerinin atanması Yönetmelik'te sıralanan görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi açısından gereklidir. Ayrıca taşınır kontrol yetkililerinin taşınır kayıt yetkililerinin yapmış olduğu kayıt ve işlemleri kontrol etme görevlerinin bulunması nedeniyle söz konusu görevlerin farklı kişilere verilmesi gerekmektedir.

C) Taşınır Sayımlarının Yapılmaması

Belediyenin taşınırlara ilişkin sayım işlemlerini yerine getirmediği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde, kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt kontrol yetkililerinin görevlerinden ayrılma ve yılsonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı, bahse konu sayım işleminin harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin de katılımıyla, en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından gerçekleştirileceği, sayıma ilişkin sonuçların sayım tutanağında kayıt altına alınacağı ve kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra düzenlenen Taşınır Sayım ve Döküm Cetveliyle yılsonu hesabının oluşturulacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından Yönetmelik hükümlerine uygun olarak taşınır sayımlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak taşınır sayımlarının yapılmasına başlandığı ve sonrasında hazırlanacak icmallerle uyumlu hale getirileceğini ifade etse de savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunmamıştır.

Bu hükümler doğrultusunda, Belediye tarafından taşınırlara ilişkin sayım işlemlerinin yapılması ve sonrasında hazırlanacak cetvel ve icmaller ile uyumlu olup olmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir.

D) Görevlilerin Kullanımına Verilen Taşınırlar ve Taşıtlar İçin Taşınır Teslim Belgesinin Düzenlenmemesi

Belediyede görevlilerin kullanımına verilen taşınırlar ve taşıtlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde; kara taşıtları ve iş makineleri ile demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde Taşınır Teslim Belgesi'nin düzenleneceği belirtilmiştir.

Söz konusu durum Belediyenin taşınır mal yönetiminde risklerin oluşmasına neden olabilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak görevlilerin kullanımına verilen taşınırlara ilişkin taşınır teslim belgesi düzenlenmesi hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'ne uygun olarak görevlilerin kullanımına verilen taşınırlar ve taşıtlar için Taşınır Teslim Belgesi'nin düzenlenmesi gerekmektedir.

E) Tüketim Malzemeleri Defteri ve Dayanıklı Taşınırlar Defterinin Tutulmaması

Yapılan incelemede Belediyenin uygulamada tüketim malzemelerine ve dayanıklı taşınırlara ilişkin herhangi bir defter tutmadığı tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Defterler" başlıklı 9'uncu maddesinde; Tüketim Malzemeleri Defteri'nin tüketim malzemelerinin kayıtlarını, Dayanıklı Taşınırlar Defteri'nin ise dayanıklı taşınırların kayıtlarını takip etmek için kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak müdürlüklere Tüketim Malzemeleri Defteri ve Dayanıklı Taşınırlar Defteri tutmaları için yazı yazıldığını ifade etse de savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunmamıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri gereğince müdürlüklerce Tüketim Malzemeleri Defteri ve Dayanıklı Taşınırlar Defteri'nin tutulması gerekmektedir.

BULGU 24: Belediye Tarafından İlk Defa İstihdam Edilecek Personel Hakkında Arşiv Araştırması Yapılmaması

Belediye tarafından belediye hizmetlerini yürütmek amacıyla ilk defa istihdam edilen personelin, işe alınmadan önce arşiv araştırmasının yapılmadığı görülmüştür.

17.04.2021 tarih ve 31457 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu’nun “Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaktır” başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasında, statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında arşiv araştırması yapılacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun’un “Arşiv araştırması” başlıklı 4’üncü maddesinde, arşiv araştırmasının; kişinin adli sicil kaydının, kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığının, hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının, kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 04.12.2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 171’inci maddesinin beşinci ve 231’inci maddesinin on üçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların, hakkında kamu görevinden çıkarılma ya da kesinleşmiş memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının, mevcut kayıtlardan tespit edilmesi işlemlerinden oluştuğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin %100 sermayesine sahip olduğu İpsala Şehir Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limitet Şirketinden doğrudan hizmet alımı yoluyla istihdam ettiği personelin, ilk defa işe alımlarında arşiv araştırmasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup şirket bünyesinde istihdam edilecek personel hakkında arşiv araştırması yapılmaya başlanacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin ilk defa veya yeniden istihdam edeceği personel hakkında arşiv araştırması yapması gerekmektedir.

BULGU 25: Kredi Kartı ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Belirtilen Süre İçinde Belediyenin Banka Hesabına Aktarılmaması

Banka kredi kartı ve internet bankacılığı üzerinden yapılan tahsilatların, mevzuatta belirtilen süre içerisinde Belediyenin mevduat hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği’nin “Uygulama ve

kullanılacak araçlar” başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü fıkrasında, kurumların faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat ve ödeme işlemleri için yurt içinde yerleşik diğer bankaları ve Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ’yi de kullanabilecekleri, yurtdışında yerleşik bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Belediyenin banka hesap ve kayıtları incelendiğinde, kredi kartı ve/veya internet bankacılığı üzerinden tahsilat yapılan Ziraat Bankası ve Halk Bankası ile geçmiş dönemde protokoller yapıldığı ve bu protokollerin güncelenerek halen yürürlükte olduğu; Ziraat Bankası üzerinden yapılan kredi kartı ve internet bankacılığı tahsilat tutarlarının 23 gün, Halk Bankası aracılığıyla yapılan tahsilatların ise 40 gün sonra Belediyenin aynı bankadaki kullanım hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Mevcut uygulama ile banka tarafından kredi kartı ve internet bankacılığı tahsilatları mevzuatta belirtilen azami 20 içinde gönderilmediğinden, Belediye tarafından söz konusu nakit değerlendirilememekte ve elde edilecek gelirden mahrum kalınmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığını ifade etmiştir. Ancak tespitlere ilişkin hususların düzeltme işlemlerinin tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, Belediyenin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, çalıştığı bankalarla yaptığı protokolleri yenilemesi ve söz konusu protokollerde kredi kartı ve internet bankacılığı tahsilatlarının Kurumun kamu sermayeli banka hesaplarına aktarılacağı sürenin Yönetmelik’te belirtilen azami süreyi aşmayacak şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 26: Belediye Encümenince Bazı Cezalara Ait Hukuki Müeyyidelerin Uygulanmaması

İpsala İlçe Emniyet Müdürlüğünce yapılan kontrollerde hukuki düzenlemelere aykırı hareket ettiği tespit edilen işletmelere, Belediye Encümenince alınan kararlar ile mevzuatta belirtilen para cezası yerine, yetki aşımı yolu ile “uyarı” cezası verildiği görülmüştür.

2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (b) bendine göre; umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden, açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan, iş yerlerinin işletmecilerine idarî para cezası verileceği öngörülmüştür. Bu maddede öngörülen idarî para cezalarının, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il

daimî encümeni tarafından verilmesi gerekmektedir.

Encümen kararlarının hukukiliğine yönelik yapılan inceleme neticesinde; 2559 sayılı Kanun'un (b) bendine (açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan) aykırı hareket eden işyerleri hakkında açıkça idari para cezası verilmesi gerektiğini belirtilmişken ve bu fiili ilk kez işleyenler hakkında 10.515,00 TL, ikinci kez işleyenler hakkında 21.030,00 TL idari para cezası verilmesi gerekirken İpsala Belediye Başkanlığı 05.08.2024 tarih ve 32, 33, 34 ve 35 sayılı Encümen Kararları'nda "Uyarı" cezası verilmesine hükmedildiği tespit edilmiştir.

Kararın dayanağı olan 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1'inci maddesinde; *"...Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.*

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır..." hükümlerine yer verilmiştir.

Kaldı ki konu söz konusu encümen kararlarında belirtilen uyarı cezası, kararların dayanağı olan 1608 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde belirtilen, belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını emretme niteliğinde de değildir.

Kamu idaresi cevabında, Belediye Encümenince hukuki düzenlemelerle tespit edilmiş cezaların uygulanmasına başlanıldığı belirtilmiş ancak bulgudaki tespitleri düzeltici kanıtlayıcı belge ve yeterli açıklama sunulmamıştır.

Belediye Encümeninin hukuki düzenlemelerle açıkça tespit edilmiş cezaları kaldırma ve niteliğini değiştirme gibi bir yetkisi yoktur. Encümen bu olayda yasal düzenlemelere uygun olarak cezanın uygulanmasına yönelik karar almakla görevlidir.

BULGU 27: Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları

Belediye mücavir alanı içerisinde, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan iş yerlerinin faaliyette bulundukları görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (c) bendinde; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek belediyelerin yetki ve sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun gereği, işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmeler için belediyeler, bu alan dışında kalan işyerleri ve işletmeler için ise il özel idareleri yetkilendirilmiştir. Ayrıca Kanun'un 2'nci maddesinde sayılan ve Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı istisnai yerler dışındaki tüm işyerlerinin ilgili belediyelerden ruhsat almaları şarttır.

Sıhhi ve gayrisıhhi işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemlerin detayı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

10.08.2005 tarihli 25902 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in;

"İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı, işyerlerine bu Yönetmelik'te belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmayacağı ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı, "Geçici süreyle faaliyetten men ve idarî para cezası" başlıklı 39'uncu maddesinde ise 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8'inci maddesinde belirtilen hususların tespiti halinde geçici süreyle faaliyetten men ve 6'ncı maddesinde belirtilen hususların tespiti halinde ise idari para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci

maddesinde; “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması İşyeri Açma İzni Harcına tabidir.” hükmüne yer verilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun “Emre aykırı davranış” başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında ise; yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 2024 yılı için 2.052,00 TL idarî para cezası verileceği belirtilmiştir.

Belediyenin işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilerinin incelenmesi ve Belediye merkezinde faaliyet gösteren işyerleri nezdinde yapılan yerinde kontroller sonucunda, ruhsatlı 256 işletme olduğu, İpsala Belediyesinden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan toplam 35 işyerinin faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunan işyerlerine yönelik yukarıda verilen hukuki düzenlemelere uygun olarak gerekli yaptırım ve para cezalarının uygulanması gerekmektedir.

BULGU 28: Belediyenin Tasarrufunda Bulunan Genel Hizmetlere Ayrılmış Alanların Bir Kısımının İşgal Edilmesi ve Gerekli Yaptırımların Uygulanmaması

Belediyenin tasarrufunda bulunan yol, kaldırım gibi genel hizmetlere ayrılmış alanların işgal edildiği ve bu işgallere karşı Belediyenin yeterli denetimi ve yaptırımını uygulamadığı, işgalden dolayı sorumlu kişi ve işletmelerden ecrimisil alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 52'nci maddesine göre, belediye sınırları içinde bulunan ve maddede sayılan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi işgal harcına tabidir. Kanun'da işgal harcı alınması için işgalin geçici olması gerektiği vurgulanmıştır. İşgaliye uygulaması, sınırları çok belirli, ancak belli şartlarda başvuru ve geçici işgallerde uygulanan bir usuldür. İşgaliyede esas olan işgaliye durumunun geçici olması, kiralama olduğu gibi uzun vadeli kullanıma dönüşmemesidir. Bu nedenle geçici bir süre için işgal konusu olmayan, belediye tasarrufundaki yol, park, yeşil alan, otopark gibi alanların uzun süre kullandırılması işgal harcının konusuna girmemektedir.

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine atıf yapılarak bu hükümlerin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

Taşınmazların idarenin izni olmaksızın işgali kullanılması durumunda uygulanacak yaptırımlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Ecrimisil ve Tahliye” başlıklı 75'inci maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre idarenin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden ecrimisil alınması gerekmektedir. Aynı maddede ecrimisil talep edilebilmesi için, idarenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmadığı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, fuzuli şagilin tahliyesi ve kamu malını haksız olarak işgal etmesi nedeniyle işgal süresince ecrimisil alınması mevzuat gereğidir. Ancak bu durum, kamu mallarının sürekli ecrimisil alınarak idare edilebileceği, ecrimisilin kira niteliğine dönüştürülebileceği şeklinde yorumlanmamalıdır. Ecrimisil hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı ilgiliden alınan bir tazminattır. Kamu idaresinin mülkiyet veya kullanımında bulunan taşınmaza yönelik olarak ecrimisil alarak işgalin devamına müsaade edilmemeli, işgalin sonlanmasına yönelik mevzuat uygulanmalıdır.

İdarenin sorumluluğunda olan bölgelerdeki taşınmaz işgallerinin yerinde incelenmesi neticesinde;

- Belediye tarafından ana arterler ve ara sokaklarda kaldırım ve yolları işgal edenlere yönelik kapsamlı denetim gerçekleştirilmediği,
- Belediyenin sorumluluk alanında bulunan yol ve kaldırımların yer yer bazı kişi ve esnaf tarafından ticari amaçla işgal edildiği, bu işgallerin halkın kullanımını kısıtlar nitelikte olduğu,
- İzinsiz bu işgaller dolayısıyla ilgililere 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 38'inci maddesinin birinci fıkrası gereği 977,00 TL idari para cezası kesilmesi gerekirken bu yaptırımın düzenli uygulanmadığı,
- Uzun süreli ve izinsiz bu işgallerden ecrimisil alınması gerekirken alınmadığı,

Tespit edilmiştir.

Yukarıdaki tespitlere ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususların dikkate alınarak, mevzuata uygun işlem yapılacağı ifade edilmiş ancak gerekli ve yeterli adımlar atılmamıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda halkın kullanımında olan kaldırım ve yol işgallerinin sonlandırılması, ilgililer hakkında gerekli idari yaptırımların uygulanarak ecrimisil tahakkuk ve tahsil işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 29: Taksi Plakalarının Süresiz Olarak Verilmesi

İl/ilçe trafik komisyon kararlarıyla, Belediye sınırları içinde taksi işletmeciliği gerçekleştirmek üzere tahsis olunan taksi plakalarının kullanım hakkının süresiz olmasına zımni olarak izin verildiği görülmüştür.

Belediye sınırı içerisinde ticari taksiler ile ilgili süreç ilk olarak 17.01.1996 tarih 1996/1 sayılı Edirne Valiliği İl Trafik Komisyon Kararı'yla il merkezinde taksi duraklarında çalışan, yeterli sürücü belgesine sahip, durak tahsis belgesi bulunan araç sahiplerine, ticari taksilere özel harf grubu plakası olan (T) plaka uygulamasına geçilmiştir.

Edirne Valiliği İl Trafik Komisyonunun 19.02.2014 tarih ve 2014/242 sayılı Kararı'yla (T) plaka ticari otomobil sayısı 500 olarak sınırlandırılmış ve ticari plaka tahdidi uygulanmasına başlanmıştır.

Aynı Karar'da; *“İşbu ticari plaka tahdit kararının onay tarihinden önce, Defterdarlığa bağlı Vergi Dairelerinde vergi mükellefi, Şoförler ve Otomobilciler Odasına üye kaydı, Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğünde "T" ve "M" harf grubu plakada kayıtlı ticari aracı bulunan şoför esnafının durak ve hat haklarının kazanılmış hak sayılmasına ...”* ifadesine de yer verilmiştir.

18.10.1983 tarih ve 18195 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci maddesinde; trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek görev ve yetkisi il ve ilçe trafik komisyonlarına verilmiştir.

Bu Kanun'a dayanılarak 03.05.1986 tarih ve 19096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan 86/10553 sayılı Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın amacı; *“Vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığının ve korsan taşımacılığın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına verilecek ticari plakaların sayısı, verilme usul ve esaslarını tespit etmek olup,*

kararın 2918 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi hükümlerine göre, il trafik komisyonlarınca plaka tahdidi kararı alınan İllerde uygulanacağı” şeklinde ifade edilmiştir.

Anılan Usul ve Esaslar'ın “Ticari plaka verilecekler” başlıklı 3'üncü maddesinde; *“Ticari plaka verilebilmesi için; a) Şoförlük mesleğini geçim kaynağı olarak seçmiş olduğunu ve sürekli olarak icra ettiğini beyan etmiş olmak b) En az iki yıldan beri o ilde ikamet etmek c) Şoförler derneğine üye olmak şarttır. Ticari plaka sahipleri bu plakaları, taşıtla birlikte veya ayrı olarak yalnız birinci fıkradaki şartları haiz kişilere satabilir.”*

“Ticari plakanın verilme usul ve esasları” başlıklı 5'inci maddesinde; *“Ticari plaka, kapalı teklif usulü ile aşağıdaki şartlar dikkate alınarak, trafik komisyonunun tespit edeceği esaslara göre verilir. a) İlin ihtiyacı dikkate alınarak dağıtılacak ticari plaka sayısı trafik komisyonunca tespit edilecek ticari plakanın serbest piyasadaki tahmini bedelinin %80'ine tekabül eden muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususlar mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurulur. b) Tespit edilen ticari plakalar ikişer aylık dönemler bir yılda altı defa verilir. c) Kapalı teklif zarfları trafik komisyonları huzurunda açılır ve en yüksek bedeli teklif edenlerden başlamak üzere o dönem için tespit edilen miktarda ticari plaka verilir. Eşit ücret teklif edenler arasında trafik komisyonu huzurunda kura çekilir. d) Müracaat edenlerden, trafik komisyonunun tespit edeceği muhammen bedelin 1/5'i teminat olarak peşin alınır. Plaka bedelinin kalan kısmı ödenmedikçe plaka almaya hak kazananlara plaka verilmez, kazanamayanların teminatları iade edilir.”* denilmektedir.

Diğer taraftan mülga 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin vazifeleri” başlıklı 15'inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında, “Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları” başlıklı 19'uncu maddesinin beşinci fıkrasında ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinin (p) fıkrasında yer alan hükümlerden, toplu taşıma hakkının belediyelerin görev ve yetkisinde olduğu anlaşılmaktadır.

5393 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinde, bu Kanun'la, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Kanun'un uygulanmayacağı ifade edilmiştir. Bu hüküm çerçevesinde, 5393 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 13.07.2005 tarihinden itibaren bu madde ile birlikte belediye sınırları içerisindeki il trafik komisyonunun toplu taşıma yetkisi kaldırılmıştır. Yapılan bu değişiklikler sonrasında, ulaşım hizmetinin nasıl şekilleneceği ve önceden verilen süresiz ruhsatlar ve güzergâh izinlerinin durumlarının ne olacağıyla ilgili olarak örnek yargı kararlarından yararlanılması yerinde olacaktır.

Danıştay 13. Dairesinin Esas No: 2015/985, Karar No: 2015/3164 ve aynı Dairenin Esas No: 2014/384, Karar No: 2014/1950 numaralı kararlarında, belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini;

- Bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu,
- Kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıla sınırlı olduğu,
- Ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konulması gerektiği,
- Yukarıdaki usullere göre hizmetlere ilişkin ihalelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği,

Yönünde hükümler verilmiştir.

Aynı Dairenin Esas No: 2014/1735, Karar No: 2014/2859 numaralı Kararı'nda; “...*davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemedi, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle, ilk derece mahkemesi tarafından davanın reddine karar verilmiş olup, bu Danıştay tarafından da onanmıştır.*” denmektedir.

Danıştayın bu Kararı ve bu yöndeki müstakar diğer kararları; toplu ulaşım haklarının ihale süreçlerine ve yukarıda belirtilen usullere uyulmaksızın devrinin mümkün olmayacağını ve bu usullere tabi olmaksızın elde edilen hakların da kazanılmış hak olarak değerlendirilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir. Nitekim Danıştay 10. Dairesinin Esas No: 2000/2114, Karar No: 2002/3458 numaralı Kararı'nda; “...*Kazanılmış hak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel kuralların bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunması anlamında kabul edilebileceğinden, kazanılmış bir*

haktan söz edilebilmesi için bu hakkın yeni düzenlemeden önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekmektedir.” denmektedir.

Son olarak, 04.05.2021 tarih ve 31474 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Anayasa Mahkemesinin 2018/20720 sayılı bireysel başvuru Kararı’nda da, toplu taşıma işinin ihale ile verilmesi gerektiği, belediyenin “İyi yönetim ilkesi”ne aykırı hareket etmesinin kişilerde uygulamanın hukuka uygun olduğu izleniminin oluşmasına neden olduğu, bir başka ifadeyle, kamu otoritesinin (kamu görevlilerinin) hareketsizliği kişiler lehine uygulamanın uygun olduğu yolunda beklentinin oluşmasına yol açtığı, belediyenin uzun süre hukuka aykırı bir iş yapması kişilere sonsuza kadar bir hak verildiği anlamına gelmediği, belediyenin hukuka aykırılığı her zaman için düzeltebileceği, hatta düzeltmesi de gerekeceği, iptal işlemi yapılırken ölçülü hareket edilmesi gerektiği, kişilerin yolcu taşıma hakkının ihalesiz olarak verilmesini talep etmiş olmalarının belediyenin bu talebi karşılamasını gerektirmediği, belediyenin bu hakkı ihalesiz olarak verilmemesi gerektiğini bilmesi ve kişilerin talebini reddetmesi gerekeceği, iyi yönetim ilkesi gereğince belediyenin kendi kusurundan kaynaklanan bir durumda kişilere yüklenen külfeti hafifletecek çareler bulunması gerekeceği, bu bağlamda ihale için verilmeye uygun geçiş dönemi öngörülmesi seçeneğinin kullanılabilmesi, bu bağlamda hatların ihale ile verileceği yönünde ilgililere tebligat yapılarak bu bildirimle istinaden ihalenin de makul süre sonunda yapılacağına bildirilerek kişilerin durumlarını buna göre ayarlaması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde; Belediye Encümeni tarafından çeşitli tarihlerde alınan kararlar ile 35 adet taksi plakası tahsisi yapıldığı ve Encümen Kararı ile devir işlemleri gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla; yukarıda belirtilen mevzuat ve yüksek yargı kararları ışığında, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak olarak verilmesi mümkün görülmemektedir. İdarenin süresi belli olmayan bu hakları kamu yararı ve kanunilik ilkeleri gereği iptal etmesi gerekmektedir. Ancak iptal süreci Anayasa Mahkemesi Kararı’nda da belirtildiği üzere hak sahiplerine mağduriyet yaratmayacak öngörülebilir bir süre tanınarak başlatılmalıdır.

BULGU 30: Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

Belediye tarafından gerçekleştirilen yapım işi ihalesinde, yüklenici tarafından yaptırılan bütün riskler (all risk) sigortasında bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde, yapım işinde yüklenicinin; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu ifade edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında;

"(3) (Değişik: RG-3/7/2009-27277) Sigorta poliçesinde; idare işveren sıfatıyla, yüklenici işi gerçekleştiren sıfatıyla yer almalı, alt yüklenicilerin vereceği zararların da teminat kapsamı dahilinde olduğu belirtilmelidir. Kıymetlerin sigortalanmasında aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak muafiyet ve koasürans uygulamalarına yer verilebilir:

(a)Tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami % 2'dir.

(b)Deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20'dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz.

(c)Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır" hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen düzenlemeden anlaşılabileceği üzere tüm riskler sigorta poliçesinde, muafiyet açısından uygulanabilecek azami oranın %2 olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2023/148240 ihale kayıt numaralı ve 25.200.000,00 TL bedelli "2023 Yılı Yol ve Kaldırım Yapım İş'i'ne ait bütün riskler (all risk) sigorta poliçesinde; deprem

muafiyeti, sel, su baskını, toprak kayması, terör riskleri ve diğer hasar kalemlerine ilişkin muafiyet oranının %10 olarak belirlendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup bundan sonraki benzer iş ve işlemlerde, tespit edilen husus doğrultusunda hareket edileceğini ifade etmiştir.

Sigorta poliçesinde muafiyet oranlarının %2'lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin ilgili hükmünde belirtildiği üzere, yapım işlerinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2 olması gerekmektedir.

BULGU 31: Gecekondu Fonu İçin Aktarılan Payın İlgili Fon Hesabı Yerine Belediye Bütçesine Gelir Olarak Kaydedilmesi

Belediye tarafından hazineye ait taşınmazların satışından elde edilen %10'luk payın, ilgili fon hesabı yerine belediye bütçesine gelir olarak kaydedildiği görülmüştür.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir" başlıklı 5'inci maddesinde; Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'unun ilgili belediyelerin 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı, kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verileceği ifade edilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Fonların teşkili ve kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde, belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin belediyeler tarafından gecekondu fonunda kullanılmak üzere açılacak bir banka hesabında toplanacağı, 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

Bahse konu Kanun'un 13'üncü maddesinde; 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paraların Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla belediyelerce bu Kanun'da belirtilen amaçlarda kullanılmak üzere arsa temin edilmesinde, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında, ıslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme

bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında, kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu Kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ilgili Döner Sermaye İşletmesi tarafından gönderilen yazı ve dekonttan anlaşıldığı üzere, 2024 yılı içerisinde Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde hazineye ait 2 adet arsa niteliğinde taşınmaz satışı olduğu görülmüştür. İlgili İşletme tarafından bu satış işlemine ilişkin Belediyeye toplam 468.050,00 TL tutarında pay gönderildiği, söz konusu bu tutardan gecekondur fonunda kullanılmak üzere açılacak bir banka hesabına aktarım yapılmadığı ve tamamının Belediye bütçesine gelir olarak kaydedildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, hazineye ait yapılan taşınmaz satışlarından pay ayrılmasının amaçlarından biri de gecekondur gibi yapıların dönüşümüne finansman oluşturmak ve bu bölgelerin ıslahını sağlayarak depreme dayanıklı konutlar oluşturmaktır. Bu nedenle, belediyeler bu payları mevzuatta belirtilen amacına uygun olan proje ve faaliyetlerde kullanmalıdır.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya katıldığını belirtmiş olup gerekli düzeltme işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak yapılan işleme ilişkin savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, Belediyenin hazineye ait taşınmazların satışından elde edilen gelirin %10'luk kısmını, gecekondur fonunda kullanılmak üzere açılacak bir banka hesabında takip etmesi ve bu işleme ilişkin muhasebe kaydını yaparak amacına uygun olarak kullanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>